

Helsingin yrityskysely 2023

– näkemyksiä kaupungin
elinvoimatekijöistä

Helsinki

Sisällys

Helsingin yrityskysely 2023 – näkemyksiä kaupungin elinvoimatekijöistä	1
1. Johdanto	3
1.1. Selvityksen tavoite / esipuhe	3
1.2. Selvityksen toteuttaminen ja vastaajien taustatiedot	3
2. Yritysten kasvunäkymät	6
2.1. Odotukset henkilömäärän ja liikevaihdon kehityksestä	6
2.2. Yritysten suunnitelmat toiminnan laajenemisesta ja muutoksista toimipaikkoihin	9
3. Yritysten näkemyksiä Helsingin palveluista.....	10
3.1. Palvelujen käyttö	10
3.2. Tyytyväisyys palveluihin	11
3.3. Ruusuja ja risuja palveluista.....	14
4. Yritysten näkemyksiä työvoimasta ja koulutuksesta	16
4.1. Reseptit osaavan työvoiman saantiin	16
4.2. Koulutusjärjestelmän uudistamistarve	18
5. Yritysten näkemyksiä liikenteestä ja maankäytöstä.....	22
5.1. Arviot onnistumisesta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa.....	22
6. Yritysten tarpeita palvelevat alueet	25
6.1. Reagoiminen yritysalueiden ja sijaintipaikkojen murrokseen.....	25
7. Helsinki yritysten sijaintipaikkana	28
7.1. Helsingin vahvuudet ja heikkoudet sijaintipaikkana	28
7.2. Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana.....	30
8. Yritysten reseptit kaupunkikehittämiseen	35
9. Keskeiset tulokset	38

1. Johdanto

1.1. Selvityksen tavoite / esipuhe

Helsinki on Suomen suurin yrityskeskittymä. Laaja, lähes tuhannen yrityksen haastatteluaineisto antaa arvokasta tietoa Helsingin kehittämiseen aikaisempaa toimivammaksi, yritysmyönteisemmäksi ja elinvoimaisemmaksi. Yritysmyönteisyys on tärkeä osa Helsingin kaupunkistrategiaa.¹ Helsingin elinkeinopolitiikan painopisteenä on, että helsinkiläinen yrittäjyys ja yritystoiminta kasvavat, uudistuvat ja monipuolistuvat. Tavoitteena on myös, että yritysten kilpailukykyä tukevat liiketoiminta- ja innovaatioympäristöt vahvistuvat.²

Kaupungin elinvoimaisuus rakentuu monipuolisen elinkeinorakenteen ja menestyvien ja työllistävien yritysten varaan. Siksi aineisto on tärkeä työväline päättäjille. Yrityskyselyllä selvitetään yritysten näkemyksiä kaupungin elinvoimaan ja yritysmyönteisyyteen vaikuttavista tekijöistä sekä kaupungin palvelujen käyttöä ja kehittämisen tarpeita. Aineistosta ilmenee myös, miten kolmoiskriisi - koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja hyökkäyssodan kiihdyttämä energian hinnan nousu, energiakriisi,³ ovat vaikuttaneet yrityskenttään ja helsinkiläisten yritysten kasvunäkymiin. Kysely antaa myös tietoa siitä, miten eri toimialoilla toimivat yritykset näkevät Helsingin sijaintipaikkana ja millaisia kehitysehdotuksia yritykset antavat Helsingin kehittämiseen.

1.2. Selvityksen toteuttaminen ja vastaajien taustatiedot

Selvitys perustuu 975 helsinkiläisen yrityksen vastauksiin. Kyselyosuuden toteutti Taloustutkimus Helsingin kaupungin elinkeino-osaston (Business Helsinki) toimeksiannosta keväällä 2023. Yritykset ovat vastanneet kyselyyn ajanjaksolla 19.1.-23.3.2023. Selvitys on jatkumoa vuosina 2016, 2018 ja 2020 toteutetuille yritys-kyselyille. Kullakin tutkimuskerralla on haastateltu noin tuhatta helsinkiläistä yritystä. Vuoden 2023 kyselyn valmistelussa tehtiin yhteistyötä kaupungin elinkeino-osaston, strategiasosaston ja kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Selvityksen on laatinut elinkeino-osaston erityisasiantuntija Kaisa Saario.

Toteutustapana oli puhelininformoitu nettikysely. Tämä tarkoittaa sitä, että Taloustutkimuksen haastattelijat rekrytoivat kyselyyn osallistujat puhelimitse asetettujen kiintiötavoitteiden mukaisesti. Niille yrityksille, jotka olivat halukkaita osallistumaan kyselyyn, lähetettiin linkki tutkimukseen sähköpostitse. Taloustutkimuksen mukaan toteutustapa varmistaa oikeiden haastateltavien tavoittamisen ja tavoitellun haastattelumäärän toteutumisen sekä mahdollistaa vastaajajoukon rakenteen kontrolloimisen ja pidempien vastausvaihtoehtojen ja valintakysymysten käytön lomakkeella paremmin kuin puhelinhaastattelu.

Kysely on toteutettu harkintaotannalla, jossa tavoitellaan riittäviä vastaajia vastaajaryhmittäin (toimialat, yrityskokoluokat). Lähtökohtana oli se, että otoksen rakenteen tulee olla mahdollisimman samanlainen kuin vuonna 2020 toteutetussa tutkimuksessa, jotta tulokset ovat vertailukelpoisia. Kyselyn tulokset on raportoitu pääasiassa yritysten toimialan ja kokoluokan perusteella. Selvityksessä käytetään Tilastokeskuksen yrityskokoluokitusta. Suurin osa (82 %) vastanneista yrityksistä on henkilömäärältään pieniä yrityksiä, jotka työllistävät 2-49 henkilöä. Henkilömäärältään keskisuuria, 50-249 henkilöä työllistäviä yrityksiä on neljä prosenttia ja suuria, vähintään 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä on kaksi prosenttia. Yksinyrittäjiä on vastaajista 12 prosenttia. Vastaaarakenne heijastaa pitkälti suomalaista yritysrakennetta, jossa valtaosa yrityksistä on pieniä yrityksiä. Suurimpien vastaajayritysten osuus (2 %) olisi kuitenkin voinut olla muutaman

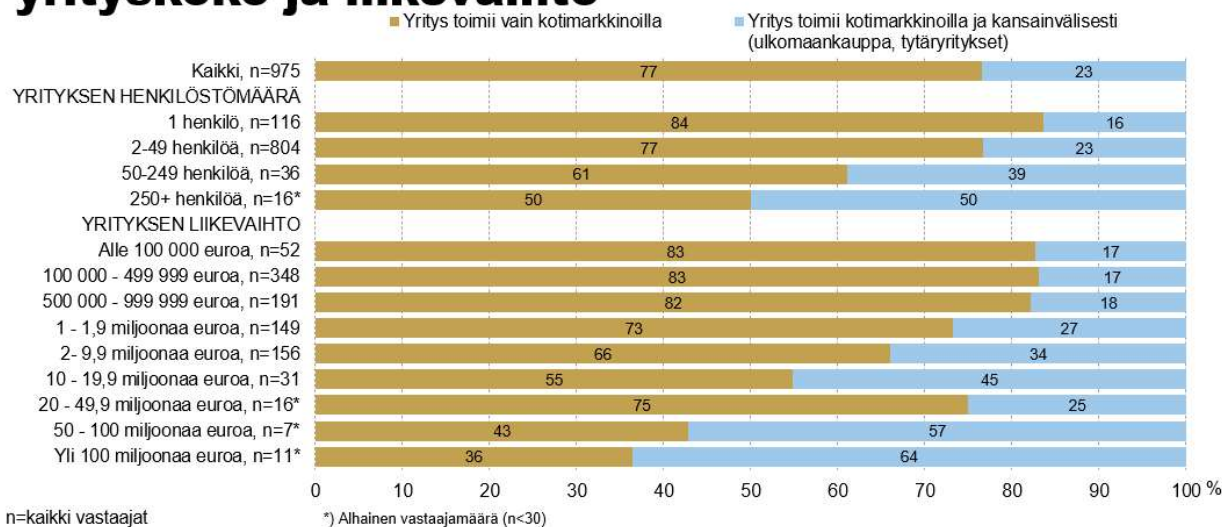
¹ Yritysmyönteisyydellä tarkoitetaan riittävän nopeaa, ennakoitavissa olevaa ja tasapuolista yritysten asioiden käsittelyä, yrityksille suunnatun palvelutarjonnan ja palveluprosessien asiakaslähtöisyyttä, yritysmyönteisen toimintaympäristön kehittämistä ja yritysnaökulmien huomioimista päätöksenteossa, vaikuttamistyössä ja kehittämistoiminnassa.

² <https://www.hel.fi/static/kanslia/elo/helsingin-kaupungin-elinkeinopolitiikan-painopisteet-2022-2025.pdf>

³ Eurooppa on ollut pitkään liian riippuvainen Venäjän fossiilisesta energiasta ja sota toi esiin tämän riippuvuussuhteen. Energian hinta oli jo korkea ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan. Hyökkäyssota kuitenkin nosti energian ja myös monien raaka-aineiden hintoja voimakkaasti. Korkeat energian hinnat ja huoli energian saatavuudesta ovat vaikuttaneet siihen, että vaikka energian raju nousu liittyy sotaan, puhutaan kolmoiskriisistä pandemian ja Venäjän hyökkäyssodan lisäksi.

prosenttiyksikön korkeampi.⁴ Koska tässä kokoluokassa on alle 30 yritys vastaajaa, vähäinen vastaajamäärä on merkitty tähdellä. Vastaajajoukon merkitys on kuitenkin todella suuri, sillä osa yrityksistä työllistää jopa yli tuhat henkilöä Helsingissä. Myös yritysten liikevaihto on merkittävän suurta.

Toiminnan kansainvälisyys: yrityskoko ja liikevaihto

Helsinki taloustutkimus

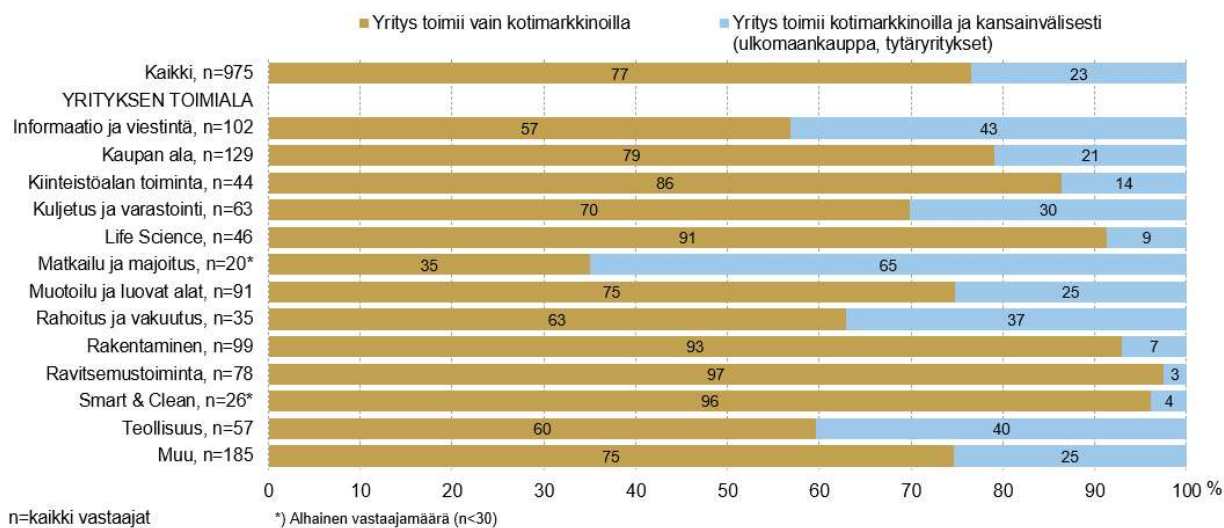
Helsingin yritys kysely 2023

Vastanneet yritykset edustivat seuraavia toimialoja: Informaatio- ja viestintä (10 %), kauppa (13 %), kiinteistöala (5 %), kuljetusala (7 %), life science (5 %), matkailu- ja majoitus (2 %), muotoilu ja luovat alat (9 %), rahoitus ja vakuutus (4 %), rakentaminen (10 %), ravitsemus (8 %), smart & clean (3 %) ja teollisuus (6 %). Viidennes (19 %) vastaajista ei identifioinut yrityksen toimintaa edeltäviin toimialaluokkiin. Kahdella toimialalla (matkailu- ja majoitusala ja smart & clean -toimiala) vastaajia oli suhteellisen vähän, alle 30.

Vastaajista suurin osa (77 %) toimii vain kotimarkkinoilla. Joka neljännellä (23 %) oli lisäksi myös kansainvälistä toimintaa (ulkomaankauppa, tytäryritykset). Kansainvälistä toimintaa oli erityisesti henkilömäärältään ja liikevaihdoltaan suuremmissa yrityksissä sekä toimialoilla, jotka työskentelivät matkailun ja majoituksen, teollisuuden, rahoituksen ja vakuuttamisen sekä kuljetuksen ja varastoinnin aloilla.

⁴ Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 Helsingissä oli 51 764 yritystä, josta suuria, yli 250 henkilöä työllistäviä yrityksiä oli 363 (7 %).

Toiminnan kansainvälisyys toimialoittain

Yrityksistä 38 prosenttia toimii Helsingin eteläisellä suurpiirillä eli alueella, johon sijoittuu ydinkeskusta ja jossa on Suomen suurin yritystiheys. Muissa suurpiireissä osuudet ovat seuraavat: Läntinen 15 %, keskinen 17 %, pohjoinen 4 %, koillinen 10 %, kaakkoinen 6 %, itäinen 7 % ja Östersundom alle prosentti.

Osa kysymyksistä on säilytetty vertailukelpoisina eri mittauskerroilla. Vertailua aikaisempiin kertoihin tehdään erityisesti liikennettä ja maankäyttöä sekä suositteluhalukkuutta koskevilla luvuilla. Yrityksiltä on myös kysytty useilla mittauskerroilla näkemyksiä kaupungin palveluista. Tulokset eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia, koska vuoden 2023 kyselykerralla yrityksiltä kysyttiin, onko yritys käyttänyt kaupungin palveluja kahden edeltävän vuoden (2021–2022) aikana. Aiemmillä kerroilla tarkasteluaika oli paljon pidempi, viisi vuotta. Lyhyempi tarkastelukausi on kuitenkin palvelujen kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaisempi.

Selvityksessä tarkastellaan NPS (Net Promotor Score) -luvun avulla, miten yritysten halukkuus suositella Helsingin sijaintipaikkana on muuttunut aikaisemmista mittauskerroista. NPS on kansainvälisesti käytetty mittari, joka mittaa yhden kysymyksen avulla vastaajan suositteluhalukkuutta ja tyytyväisyyttä. Käytännössä, kun NPS on suurempi kuin nolla, suosittelijoita on enemmän kuin arvostelijoita. Vastaavasti kun luku on negatiivinen, arvostelijoita on enemmän kuin suosittelijoita.

2. Yritysten kasvunäkymät

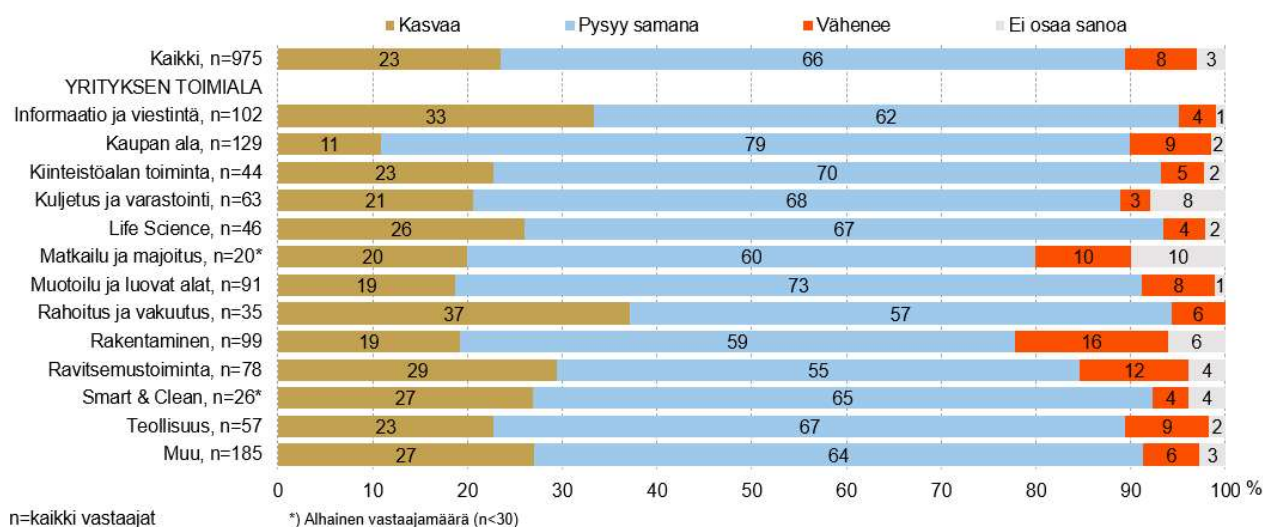
2.1. Odotukset henkilömäärän ja liikevaihdon kehityksestä

Taantuman uhasta huolimatta suurin osa (66 %) lähes tuhannesta helsinkiläisyrityksestä arvioi, että yrityksen henkilömäärä ei muutu vuoden 2023 aikana.

Neljännes (23 %) vastanneista yrityksistä arvioi, että yrityksen henkilömäärä kasvaa vuonna 2023. Henkilömäärän kasvua ennakoivia oli eniten rahoitus- ja vakuutusalaalla ja informaatio- ja viestintäalalla. Selvityksestä ilmeni, että epävarmassa suhdannetilanteessa kansainvälistymisestä saadaan kasvua. Kansainvälisesti toimivat helsinkiläisyrietykset arvioivat kotimarkkinayrityksiä selvästi useammin, että sekä yrityksen henkilömäärä että liikevaihto tulevat kasvamaan.

Lähes joka kymmenes (8 %) yritys vastaaja ennakoii, että henkilömäärää joudutaan supistamaan. Henkilömäärän supistumista pelkäsivät erityisesti rakennusalan ja ravitsemusalan vastaajat sekä yritykset, jotka toimivat Itä-Helsingissä. Rakennusalan osalta tulos on linjassa rakennusalan suhdanneryhmän arvioiden kanssa. Valtiovarainministeriön vetämä suhdanneryhmä arvioi rakentamisen vähenevän 3-4 % vuonna 2023. Vähentyminen liittyy kustannusten nousuun ja kuluttajien varovaisuuteen.⁵

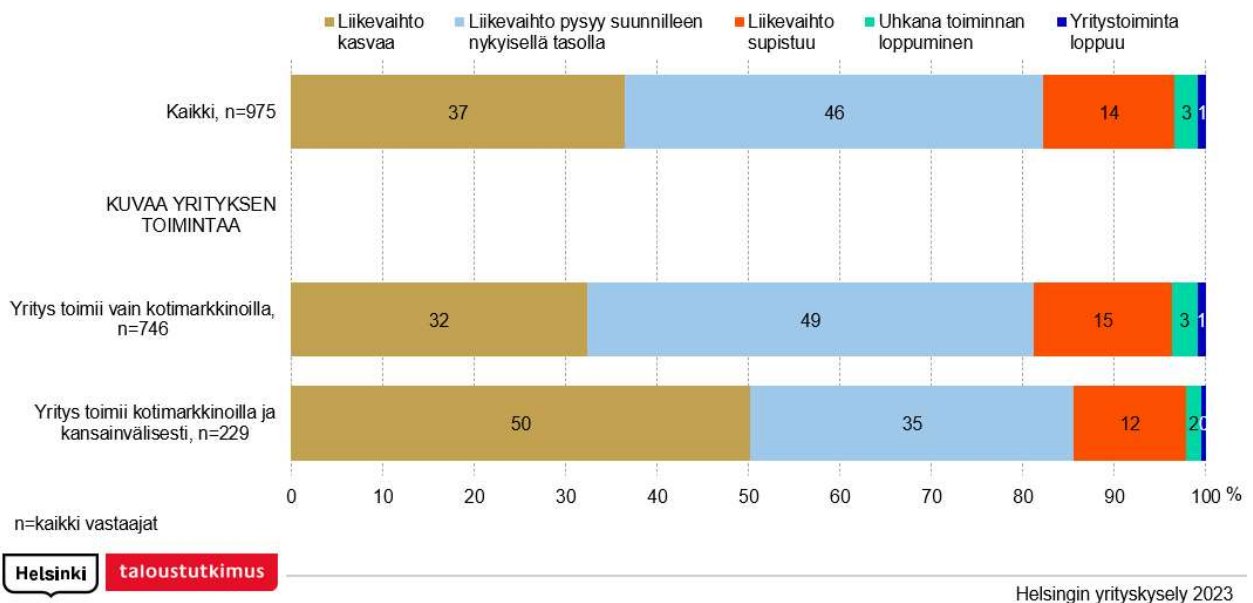
Miten ennakoitte yrityksenne henkilömäärän muuttuvan vuoden 2023 aikana?

Vastaajissa oli selvästi enemmän liikevaihdon kasvua ennakoivia kuin liikevaihdon supistumista tai jopa toiminnan loppumista odottavia. Puolet (46 %) kaikista vastanneista yrityksistä arvioi, että liikevaihto pysyy ennallaan ja reilu kolmannes (37 %) odotti kasvua. Yrityksen liikevaihdon kasvua ennakoivia oli eniten kansainvälisesti toimivissa yrityksissä ja informaatio- ja viestintäalalla, matkailu- ja majoitusalaalla ja rahoitus- ja vakuutusalaalla.

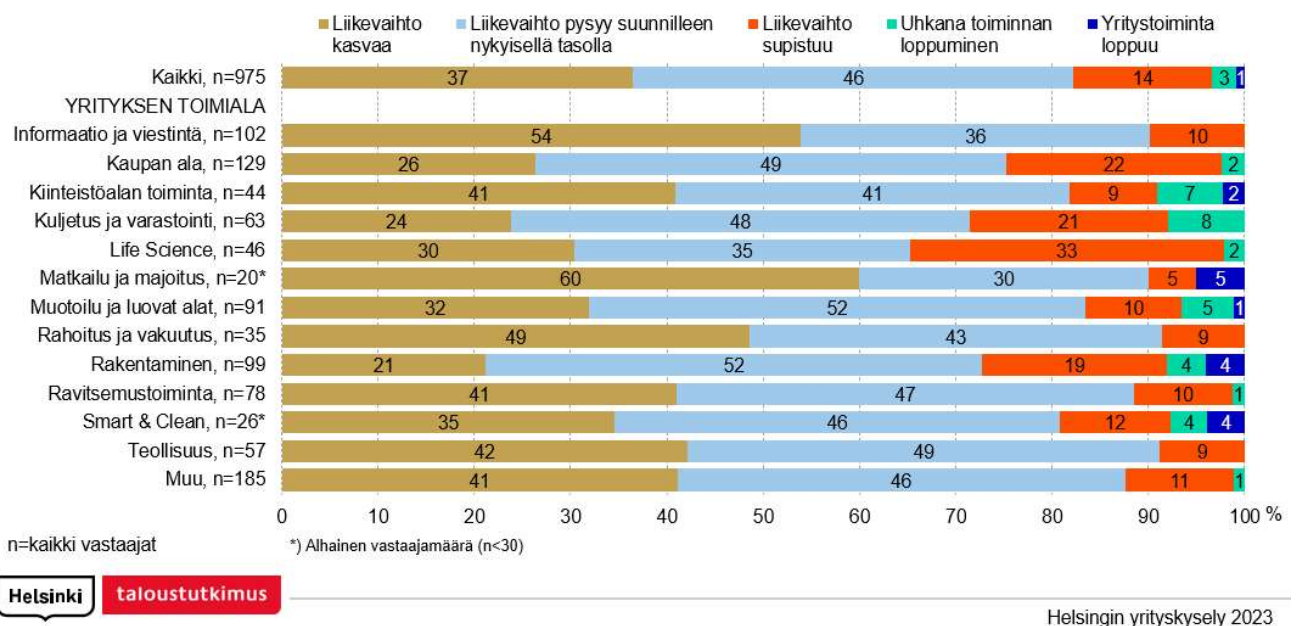
⁵ Rakennusalan suhdanneryhmä (Raksu). Rakentaminen 2023–2024: Kevät 2023. <http://www.vm.fi>

Minkälaista liikevaihdon muutosta arvioitte tuleville vuosille?

Keskimääräistä heikommät odotukset liikevaihdon kehityksestä oli lähes joka viidennellä (18 %) yritys vastaajalla. Näistä osa (14 %) ennakoivat, että liikevaihto supistuu, kolme prosenttia näki uhkana liiketoiminnan loppumisen ja prosentti vastaajista ilmoitti, että liiketoiminta loppuu. Yritykset, joiden liikevaihto-odotukset olivat keskimääräistä synkemmät olivat life science -toimialalla, rakennusalaalla, kuljetus- ja varastointialalla ja varastoinnissa sekä kaupan alalla.

Minkälaista liikevaihdon muutosta arvioitte tuleville vuosille?

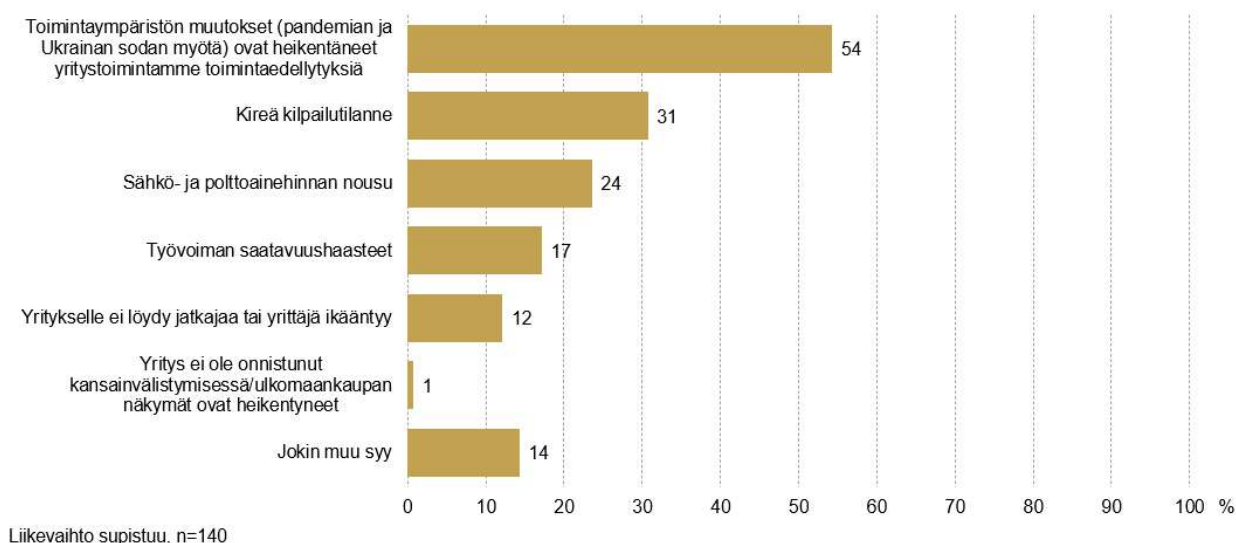

Seuraavat syyt vaikuttivat eniten arvioihin liikevaihdon supistumisen ja loppumisen uhasta:

1. Toimintaympäristön muutokset pandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan myötä
2. Kireä kilpailutilanne
3. Sähkön ja polttoaineen hinnat.

Yritystoiminnan mahdolliseen loppumiseen vaikuttaa myös se, että jatkajaa yritykselle ei löydy ja että yrittäjä on ikääntynyt. Yritystoiminnan mahdollisesta loppumisesta ilmoitti vain 25 vastaajaa 975 vastaajasta.

Mitkä ovat mielestänne merkittävimmät syyt yrityksenne liikevaihdon supistumiselle?

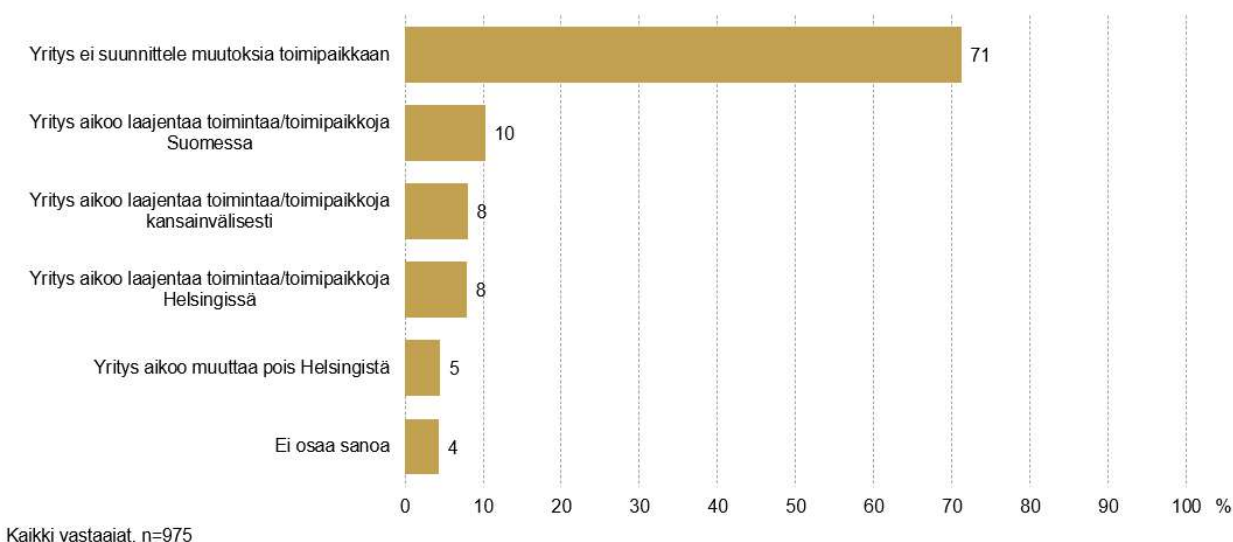
Matkailuala ja kaupan ala ovat kärsineet koronapandemian aikaisista rajoituksista ja muutoksista Suomen saavutettavuudessa. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi myös Suomen yhteydet itään heikkenivät olennaisesti. Toimintaympäristön muutoksia pidettiin erittäin merkittävänä syynä niissä matkailu- ja majoitusalan ja kaupan alan yrityksissä, jossa liikevaihto oli supistunut. Kuitenkin monella muullakin alalla toimintaympäristön muutokset vaikuttivat liikevaihtoa supistavasti. Pandemian aikana ravintola-alalla työntekijöitä siirtyi muille aloille. Kyselyn mukaan haasteet sopivien työntekijöiden löytämisessä heikensivät liikevaihtoa erityisesti ravintola-alalla, mutta myös kuljetusalalla ja life science-toimialalla. Energian ja polttoaineiden hinnannousu heikensi kyselyn mukaan liikevaihtoa matkailualalla, ravitsemusalalla ja kuljetusalalla. Koska kaikista yritys vastaajista vain 140 ilmoitti liikevaihdon supistumisesta, toimialakohtainen tarkastelu liikevaihdon supistumisen syistä on monella toimialalla vain suuntaa antava.

2.2. Yritysten suunnitelmat toiminnan laajenemisesta ja muutoksista toimipaikkoihin

Valtaosa (71 %) yrityksistä ei suunnittele muutoksia toimipaikkoihin. Tämä oli kaikilla aloilla yleisin vastaus.

Yritykset hakevat toiminnan laajentamista kasvattamalla yrityksen kansainvälistä toimintaa (8 %), laajentamalla toimintaa / toimipaikkoja Helsingissä (8 %) tai muualla Suomessa (10 %). Yritykset, jotka aikovat laajentaa toimipaikkoja Helsingissä ovat hieman keskimääräistä useammin matkailu- ja majoitus-, ravitsemus-, smart & clean-, rahoitus- ja vakuutus- ja kiinteistöaloilla. Henkilömääriltään pienistä (2–49 hlöä) työllistävistä yrityksistä kahdeksan prosenttia aikoo laajentaa toimintaa Helsingissä. Keskiuurissa (50–249 hlöä) työllistävissä yrityksissä osuus on suurin, 14 prosenttia. Yritykset, joilla on myös kansainvälistä toimintaa ovat kasvuhakuisia myös Suomessa. Kun kotimarkkinayrityksistä joka kymmenes aikoo laajentaa toimintaa Suomessa, kansainvälisten yritysten kohdalla osuus on 15 prosenttia. Kansainvälisillä markkinoilla toimivista yrityksistä neljännes aikoo myös laajentaa toimipaikkoja kansainvälisesti.

Mikä seuraavista kuvaa yrityksenne suunnitelmia?

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yrityskysely 2023

Vain pieni (5 %) osa yrityksistä suunnittelee muuttoa Helsingistä. Osuus oli kuitenkin suurin (19 %) henkilömäärältään suurissa, yli 250 henkilöä työllistävissä yrityksissä ja yrityksissä, joiden liikevaihto oli yli sata miljoonaa euroa (18 %). Vastausryhmän vähäisyyden vuoksi tulos on suuntaa antava. Toimialoista poismuuttoa harkitsi keskimääräistä useammin matkailu- ja majoitusalan, kuljetus- ja varastointialan yritykset sekä yritykset, joiden toimialana oli smart & clean. Kaupan alan ja rahoitus- ja vakuutusalan yrityksissä osuus oli lähes keskimääräisellä tasolla. Useimmilla toimialoilla poismuuttoa harkitsevia oli kuitenkin vain muutama prosentti.

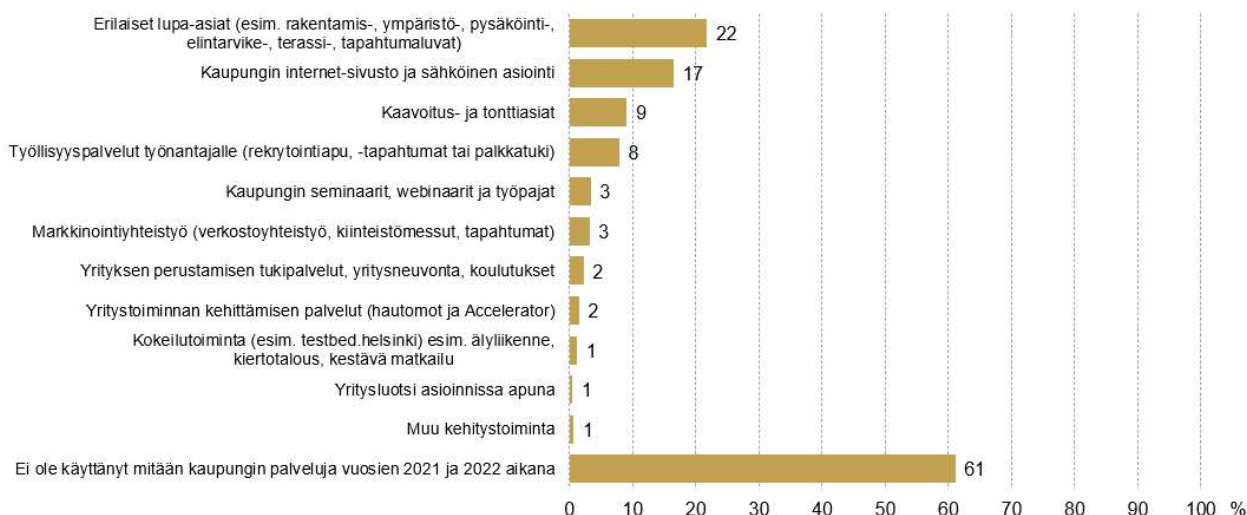
Korona-ajoista ja etätöy yleistyisestä alkaen julkisuudessa on keskusteltu Helsingin ja monen muun kaupungin keskustan kuihtumisesta. Yrityskyselyn mukaan poismuuttoa harkitsevia ei kuitenkaan ollut juurikaan keskimääräistä enemmän eteläisellä suurpiirillä, jossa on suurin yritystiheys ja johon sijoittuu Helsingin ydinkeskusta. Vain harvalla toimialalla oli muutenkin enemmän yrityksiä, jotka harkitsivat poismuuttoa kuin toimipaikkojen laajentamista. Kuljetuksessa ja varastoinnissa poismuuttoa suunnittelevia oli hieman enemmän kuin laajentavia, matkailu- ja majoitusalan sekä kaupan alalla yhtä paljon. Matkailu- ja majoitusalan vastaajia oli kuitenkin kyselyssä melko vähän joten vastaus oli tältä osin suuntaa antava.

3. Yritysten näkemyksiä Helsingin palveluista

3.1. Palvelujen käyttö

Vastaajista 39 prosenttia oli käyttänyt yhtä tai useampaa kaupungin palvelua vuosina 2021–2022. Kaupungin palveluista yritykset olivat käyttäneet eniten: 1) erilaisia lupamenettelyjä (esim. rakentamis-, ympäristö-, pysäköinti-, elintarvike-, terassi-, tapahtumaluvat) ja 2) kaupungin internet-sivustoa ja sähköisiä palveluja. Joka kymmenes yritys oli käyttänyt myös kaavoitus- ja tonttipalveluja sekä työnantajalle suunnattuja työllisyyspalveluja (rekrytointiapu, -tapahtumat tai palkkatuki).

Mitä kaupungin palveluja olette käyttäneet vuosina 2021-2022?

Kaikki vastaajat, n=975

Helsingin yritysksely 2023

Lupapalvelujen käyttö lisääntyy yrityksen koon kasvaessa. Yksinyrittäjien osalta käyttäjiä oli 14 prosenttia. Henkilömäärältään pienistä, alle 50 henkilöä työllistävistä yrityksistä lupapalveluja käytti joka viides ja keskiuurista (50–249 henkilöä) ja suurista (yli 249 henkilöä) yrityksistä joka kolmas vastaaja. Toimialoista ravitsemusalan, rakennusalan, kiinteistöalan yritykset ja muotoilun ja muiden luovien alojen yritykset olivat käyttäneet eniten lupapalveluja. Kaupungin internet-sivusto ja sähköinen asiointi oli tutuin kiinteistöalan yrityksille ja yrityksille, joiden toimialana oli muotoilu ja muut luovat alat. Life science -toimialan yrityksistä yksikään ei ollut käynyt sivustolla tai käyttänyt sähköistä asiointia. Myöskään kaupan, teollisuuden tai kuljetusalan yrityksille sivusto ja sähköinen asiointi eivät olleet kovin tuttuja.

Työnantajalle suunnattujen työllisyyspalvelujen käyttö oli suurinta alle 50 henkilöä työllistävässä pienissä yrityksissä. Avoimien vastausten perusteella yritykset arvostivat kaupungin tukea (esim. palkkatuki) rekrytointiin. Työllisyyspalveluja käyttivät eniten ravitsemusalan vastaajat.

Business Helsinki tarjoaa yritysneuvontaa niin yrityksen perustamiseen, aloittavan liiketoiminnan kehittämiseen kuin myös startupien kasvuun ja kansainvälistymiseen. Yrityksen perustamisneuvontaa käyttävistä yli 40 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia. Vaikka kaupungin yrityspalvelut auttavat

vuosittain noin tuhannen yrityksen perustamisessa, haastatelluista vain kaksi prosenttia oli käyttänyt yrityksen perustamispalveluja. Tulos olisi todennäköisesti ollut erilainen, mikäli kysely olisi suunnattu erityisesti nuoremmille yrityksille tai maahanmuuttajataustaisille.

Kaupungin kokeilutoimintaa oli käyttänyt prosentti vastanneista 975 yrityksestä. Käyttäjiä oli eniten matkailualalla. Yritysluotsien avulla yritykset löytävät helpommin kaupungin toimijoista oikeat yhteistyötahot. Yritysluotsia oli käyttänyt vain prosentti vastaajista. Ravitsemusalan yritykset tunsivat yritysluotsin hieman keskimääräistä paremmin. Yritysluotsien palvelujen käyttö olisi voinut olla vastaajajoukossa suurempaa, mikäli kysely olisi suunnattu erityisesti alkuvaiheen yrityksille.

Haastatelluista helsinkiläisyrityksistä suurin osa (61 %) ei ollut käyttänyt mitään kaupungin palvelua tarkasteluajankana. Kaikki yritykset eivät tarvitse kaupungin palveluja, mutta yritysten olisi hyvä tietää, mitä palveluja ne voisivat tarvittaessa käyttää. Avoimista vastauksista ilmeni, että yritykset eivät aina tiedä, mitä palveluja Helsingin kaupunki tarjoaa yrityksen elinkaaren eri vaiheissa. Kysely kuitenkin lisäsi kyselyyn vastanneiden tietoa kaupungin palveluista.

"Aika paljon oli palveluita, joista en ole kuullut."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"...Kaupungilla on niin paljon erilaisia mahdollisuuksia ja palveluita, että olisi ensi arvoisen tärkeää yritysneuvojen osata ne kaikki ja tarjota kulloinkin tarvittavia osia yrityksen päättäjille."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

3.2. Tyytyväisyys palveluihin

Yritysten käyttämistä palveluista parhaimmat arviot saivat erilaiset yrityspalvelut. Heikoimmat arviot saivat lupa-asiat ja kaavoitus- ja tonttiasiat. Vastaajat arvioivat palveluja asteikolla 1-5, jossa 1 on heikoin ja 5 paras. On huomattava, että mikään arvio ei ollut alle kolmea. Kokemus palveluista oli siis keskimäärin kohtuullisen hyvä.

Palvelu	Palvelua käyttäneiden yritysten osuus vastaajista (kaikki, n=975) (* alle 30 vastaajaa)	Arvosana (1–5, jolloin 5 paras ja 1 huonoin)
Lupa-asiat	22 %	3,12
Kaupungin internet-sivusto ja sähköinen asiointi	17 %	3,37
Kaavoitus- ja tonttiasiat	9 %	3,22
Työllisyyspalvelut työnantajalle	8 %	3,61
Markkinointiyhteistyö (verkostoyhteistyö, kiinteistömessut, tapahtumat)	3 %	3,82
Kaupungin seminaarit, webinaarit ja työpajat	3 %	3,67
Yrityksen perustamispalvelut ja yritysneuvonta	2 %*	3,85
Yritystoiminnan kehittämispalvelut	2 %*	4,07
Kokeilutoiminta (ks. testbed.helsinki) esim. älyliikenne, kiertotalous, kestävä matkailu	1 %*	4,18
Muu kehitystoiminta	1 % tai alle*	4,29
Yritysluotsitoiminta	1 % tai alle*	4,60

Yritysten arvioidessa käyttämiensä palveluja ilmeni, että osassa oli voimakasta hajontaa sen mukaan kuinka tyytyväisiä yritykset olivat palveluun. Osassa hajontaa ei kuitenkaan ollut juurikaan, vaan kaikki palvelua käyttäneet yritykset olivat varsin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Seuraavat palvelut saivat yrityksiltä parhaimmat arviot:

- Yrityksen perustamispalvelut ja yritysneuvonta, yritystoiminnan kehittämispalvelut, yritysluotsitoiminta, kokeilutoiminta (esim. älyliikenne, kiertotalous, kestävä matkailu ks. testbed.helsinki) sekä muu kehitystoiminta.

Muiden palvelujen osalta vastauksissa oli selvästi enemmän hajontaa ja vaihtelua. Vastausten kirjo ja syyt ruusuille ja risuille tulevat esiin seuraavan alaluvun avoimissa vastauksissa. Enemmistö vastaajista oli kuitenkin melko tyytyväisiä saamaansa palveluun.

- Työnantajalle suunnattujen palvelujen osalta palvelua käyttäneistä viidennes oli erittäin tyytyväinen palveluun (arvosana 5). Tyytymättömiä oli kuitenkin 15 prosenttia (arvosanat 1–2).
- Eriaisissa lupa-asioissa erittäin tyytyväisiä oli yhdeksän prosenttia palvelua käyttäneistä. Palveluun tyytymättömiä (arvosanat 1–2) oli 27 prosenttia palvelua käyttäneistä.
- Kaavoitus- ja tonttiasioissa erittäin tyytyväisiä oli 11 prosenttia palvelua käyttäneistä. Palveluun tyytymättömiä (arvosanat 1–2) oli 23 prosenttia palvelua käyttäneistä.
- Markkinointiyhteistyön osalta erittäin tyytyväisiä oli viidennes palvelua käyttäneistä. Tyytymättömiä oli palvelua käyttäneistä kolme prosenttia.
- Kaupungin internet-sivustoa on pyritty kehittämään aikaisempaa käyttäjäystävällisemmäksi, mutta edelleen vastauksissa oli hajontaa. Erittäin tyytyväisiä oli neljä prosenttia palvelua käyttäneistä. Vaikka valtaosa oli suhteellisen tyytyväinen sivuihin, tyytymättömiä (arvosanat 1–2) oli edelleen 11 prosenttia.

Tyytyväisyys Helsingin kaupungin tarjoihin palveluihin

Arviot palveluja 2021-2022 käyttäneiltä

Onnistunut parhaiten

1.	Yritysluotsipalvelut	4,60 (2023)
2.	Muu kehitystoiminta	4,29 (2023)
3.	Kokeilutoiminta	4,18 (2023)
4.	Yritystoiminnan kehittämispalvelut	4,07 (2023)
5.	Yrityksen perustamispalvelut ja yritysneuvonta	3,85 (2023)
6.	Markkinointiyhteistyö (verkostoyhteistyö, kiinteistömessut, tapahtumat)	3,82 (2023)
7.	Kaupungin seminaarit, työpajat	3,67 (2023)
8.	Työllisyyspalvelut työnantajalle	3,61 (2023)
9.	Kaupungin internetsivusto ja sähköinen asiointi	3,37 (2023)
10.	Kaavoitus- ja tonttiasiat	3,22 (2023)
11.	Lupa-asiat	3,12 (2023)

Onnistunut heikkommin

Lähde: Helsingin yrityskysely 2023

Yrityksiltä on kysytty useilla mittauskerroilla näkemyksiä kaupungin palveluista. Tulokset eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia, koska vuoden 2023 kyselykerralla yrityksiltä kysyttiin, onko yritys käyttänyt kaupungin palveluja kahden edeltävän vuoden (2021–2022) aikana. Aiemmillä kerroilla tarkasteluaika oli paljon pidempi, viisi vuotta. Lyhyempi tarkastelukausi on kuitenkin palvelujen kehittämisen kannalta tarkoituksenmukaisempi. Joitakin palveluja on myös tarkennettu aikaisemmasta.

Tyytyväisyys Helsingin kaupungin tarjoamiin palveluihin 2016–2020 mittauksissa

(tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia 2023 tulosten kanssa)

Onnistunut parhaiten

1.	Yritysneuvontapalvelut	3,63 (2020), 3,61 (2018), 3,44 (2016)
2.	Sähköinen asiointi	3,54 (2020) 3,53 (2018), 3,45 (2016)
3.	Markkinointiyhteistyö	3,45 (2020), 3,38 (2018), 3,33 (2016)
4.	Työllistämispalvelut	3,45 (2020) 3,49 (2018), 3,42 (2016)
5.	Kehittämishankkeet	3,29 (2020), 3,30 (2018), 3,16 (2016)
6.	Erilaiset lupa-asiat	3,25 (2020) 3,25 (2018), 3,20 (2016)
7.	Kumppaniyhteistyö kaupunkisuunnittelussa, rakentamisessa, ylläpidossa	3,18 (2020) (ei vertailutietoa ennen 2020)
8.	Kaavoitus- ja tonttiasiat	3,09 (2020), 2,89 (2018), 2,99 (2016)
9.	Palautejärjestelmä	3,03 (2020) 3,27 (2018), 3,15 (2016)
10.	Muu yhteistyö	3,49 (2020) (ei vertailutietoa ennen 2020)

Onnistunut heikkommin

Lähde: Helsingin yrityskyselyt 2020, 2018 ja 2016

3.3. Ruusuja ja risuja palveluista

Kyselyyn vastanneet yritykset antoivat runsaasti palautetta palveluista. Vastauksissa oli sekä ruusuja, kiitosta palvelusta että risuja, kriittistä palautetta. Kriittinen palaute on arvokasta kaupungille, koska sen avulla palveluja voidaan kehittää toimivammaksi ja kaupunkia yritysmuotoisemmaksi. Avoimien vastausten perusteella ainakin palvelujen käsittelyaikoja pitäisi osin nopeuttaa.

Ruusuja ja risuja:

Palautetta Internet-sivustosta ja sähköisistä palveluista ja asioinnista yleensä

"Lupapiste on hyvä, kartta.hel.fi hyvä, kaupungin verkkosivurakenne hieman vaikea."

"Tietokannat rakennuksista ovat hyviä ja avuksi työssä."

"Kaupungin sivut ovat lähtökohtaisesti sellaiset, ettei oikea taho, johon tulee olla yhteydessä, löydy sivustojen kautta."

"Pysäköintiluvan vuoksi pitää käydä paikan päällä asioimassa?"

"Huonosta aurauksesta yrityksen alueella täytyi tehdä valitus samaan portaaliin kuin kuluttajat. Kyllä kaupungin yritysvuokralaisilla tulisi olla oma kanava selvittää asioita... Vastauksen odottelu-aika kesti yli puoli vuotta."

"Lupapistepalvelun piirustuksia pitäisi saada zoomattua isommaksi. Kuvat välillä suttuisia eikä tiedä mitä on ostamassa."

"Kaupungin eri toimintojen välinen koordinointi on puutteellista."

"Kaavoituksen, Kaupunginkanslian aluerakentamisen ja elinkeinopalveluiden kanssa yhteistyö on ollut sujuvaa ja saumatonta."

Palautetta kaavoitus- ja tonttiasioista

"Olemme odottaneet tonttiosastolta maankäyttösopimusta kiinteistökehityshankkeelle (asemakaavamuutos) puoli vuotta, asemakaavamuutos on siis hyväksytty kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnassa 1/2 vuotta sitten. Tämä ei saisi kestää näin kauan."

"Ullakkorakentamiseen vaikuttavat päätökset ja kiristyneet linjaukset eivät mitenkään edesauta järkevää asuntorakentamista ja asuntojen kohtuullista lisäämistä keskustaan."

"Toiminta vakavasti alimitoitettu erityisesti rakennusvalvonnan osalta."

"Kaavoitus voisi hoitua jouhevammin."

"Rakennusvalvonnalle tulee saada riittävästi resursseja, kun kaupunkia halutaan kasvattaa nopealla aikataululla. Sillä hyvä rakennusvalvonta on laadukkaamman kaupungin tae."

Palautetta lupa-asioista

Lupa-asiat olivat tutuimpia yrityksille ja myös palautetta annettiin paljon:

"Hain katulupaa tapahtuman rakentamiseen yleisellä katualueella ja sain erittäin hyvää ja nopeaa palvelua. Olin erittäin tyytyväinen käsittelijään sekä koko prosessiin yleisesti."

"Yritys meni viime vuonna melkein konkurssiin sen takia, että lupa-asiat liikkuvat niin kankeasti. Kesäkahvila missasi kokonaan sesongin ja aukesi vasta kesän loppuessa."

"Terassiluvan saamisessa kesti useita kuukausia."

"Olemme uusineet yrityspysäköintilupia, mikä on toiminut ihan ok. Kiva uudistus on ollut se, että voi saada kaikki pysäköintialueet samalle tunnukselle."

"Yritysparkkitunnus hyvä, mutta talvella parkkipaikat lumen peitossa ja katujen huolto huonoa Kalliossa."

"Joka vuosi (yrityspysäköintiluvan) hakemisesta on tehty hankalampaa ja paikka, josta lupa pitää hakea on syrjässä eikä siellä ole edes pysäköintipaikkoja luvan hakijoille."

"Terassilupiin tullut muutos, että parklet-terassin saa rakentaa vain tismalleen oman liikehuoneiston eteen on täysin käsittämätön. Edes naapuriliikehuoneiston omistajan / yrittäjän lupa ei riitä terassin laajentamiseen, joka tuntuu absurdilta. Tämä asia tulisi välittömästi palauttaa ennalleen ja antaa yritysten toimia tuottoisasti ja sulassa sovussa."

"Parklet -terassi syövät puolet vuodesta ja osan nyt jo vähäisistä asiakaspysäköintipaikoistamme. Kun tällaista harkitaan, niin kysykää korttelin kivijalkayrittäjiltä haluavatko he näitä."

"Lupa-asioissa toiminta on poukkoilevaa ja vaikeasti ennakoitavissa. Päätösten tekeminen venyy, joka käytännössä haittaa yrityksen toimintaa."

"Korjausrakentamisen rakennuslupaprosessi kestää kohtuu kauan."

"Pitkä viive vastauksissa. Mm pysäköintiongelma, teiden kunto ym."

Palautetta työnantajalle annettavista työllisyyspalveluista:

"Palkkatuki on tärkeä ja toimiva työväline pienille yrityksille työharjoittelijoiden rekrytoimiseksi."

"Palkkatuki on hieno asia, plussaa Helsinki-lisän nopeasta maksatuksesta - itse palkkatuen maksatuksesta ei voi sanoa samaa, palvelu oli todella ruuhkautunut ja tukea sai odotella pitkään."

"Palkkatuki/rekryointipalveluissa oli raskas byrokraatia."

"Työllistä taidolla -palvelu ihan loistava yrittäjän näkövinkkelistä."

"Nuorten kesäseteli on nerokas keksintö."

Palautetta yritystoiminnan kehittämispalveluista ja muista kehittämispalveluista:

"Helsinki Education Hub on ollut erittäin hyvä. Olemme saaneet sieltä kontakteja, neuvontaa ja vertaisoppimista."

"NewCo palveluista (nyk. Business Helsingin yrityspalvelut) oli alkuun paljon apua. Palvelut eivät kuitenkaan kehity helposti yrityksen muutosten myötä. Kaupungilla on niin paljon erilaisia mahdollisuuksia ja palveluita, että olisi ensi arvoisen tärkeää yritysneuvojien osata ne kaikki ja tarjota kulloinkin tarvittavia osia yrityksen päättäjille."

4. Yritysten näkemyksiä työvoimasta ja koulutuksesta

Helsinki pyrkii helpottamaan yritysten työvoiman saantia monin keinoin. Kaupungin vastuu työllisyydenhoidosta on kasvanut ja Helsingillä on aikaisempaa parempi mahdollisuus kehittää palveluja. Kaupunki tarjoaa myös työnantajille tukea (esim. palkkatuki, Helsinki-lisä) työllistämiseen. Yritysten näkemyksiä työllisyyspalveluista käsiteltiin tarkemmin luvussa kolme. Myös kaupungin sisäisillä ja ulkoisilla liikenneyhteyksillä voidaan edistää työvoiman saatavuutta ja laajentaa työssäkäyntialueita. Yritysten näkemyksiä liikenteestä ja maankäytöstä käsitellään tarkemmin luvussa viisi.

Koulutusjärjestelmä ja asuntotarjonta vaikuttavat osaltaan myös siihen, kuinka helppoa yritysten on saada työvoimaa. Yritysten työvoiman saannin kannalta on tärkeää, että asumisen hinta ei nouse liian korkeaksi. Asumisen hintaan on pyritty vaikuttamaan riittävällä rakentamisella ja kaavoituksella. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on kuitenkin vaikuttanut välillisesti myös rakentamiseen. Inflaatio, talouden epävarmuus ja kuluttajaluottamuksen lasku vaikuttavat asuntomarkkinoihin. Helsingissä valmistui 6 047 asuntoa vuonna 2022, kun vuonna 2021 valmistui 7 105 asuntoa. Kaupungin rakennuttamia asuntoja valmistui noin 1 000 vuonna 2022, kun tavoitteena oli 1500 asuntoa.⁶

4.1. Reseptit osaavan työvoiman saantiin

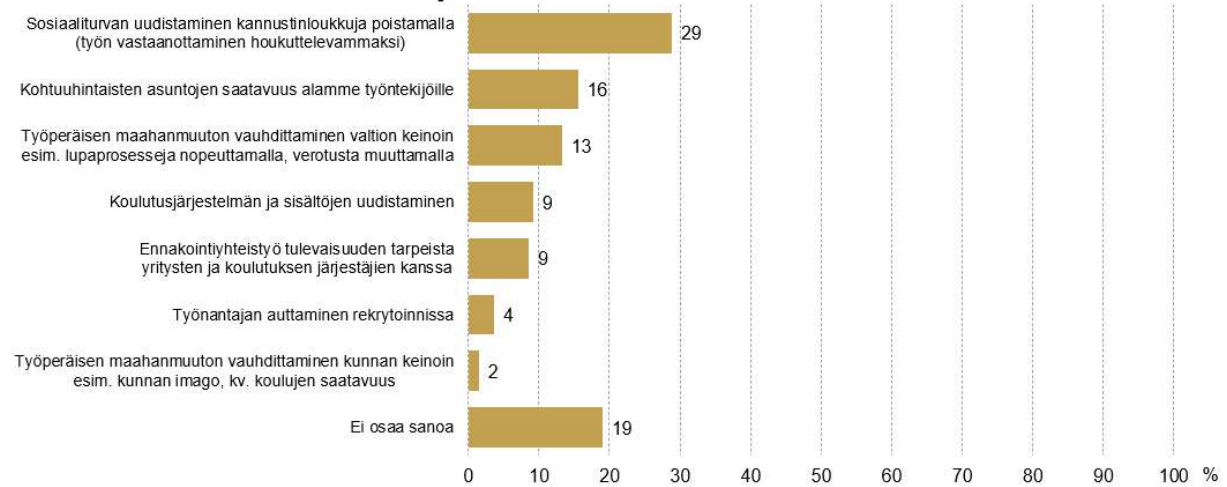
Selvityksessä lähes tuhannelta vastaajalta kysyttiin, mikä on alueen elinvoiman kehittämisen lisäksi tärkein toimenpide, jolla yritys arvioi olevan merkitystä yrityksen osaavan työvoiman saannille. Yritysten vastauksissa korostui yllättävänkin suuresti sosiaaliturvan kannustinloukkujen purkamisen merkitys. On huomattava, että kysymyksessä ei tarkasteltu kaupungin tarjoamia työllisyyspalveluja, vaan niitä käsiteltiin edellisessä luvussa.

Sosiaaliturvan uudistaminen kannustinloukkoja purkamalla, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus ja työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen olivat yritysten tärkeimmät reseptit osaavan työvoimaan saamiseksi. Näistä kaupunki pystyy vaikuttamaan erityisesti asuntotuotantoon. Helsingin tavoitteena on vaikuttaa siihen, että asuntoja rakennetaan riittävästi, jotta hintataso pysyisi kohtuullisena.

- 1. Kolmasosa (29 %) vastaajista arvioi, että yrityksen osaavan työvoiman saantia parantaisi, mikäli sosiaaliturvaa uudistettaisiin kannustinloukkoja purkamalla, jolloin työn vastaanottamisesta tulisi houkuttelevampaa.** Tätä pidettiin tärkeimpänä toimena lähes kaikilla toimialoilla. Korkeimmat osuudet olivat kuljetuksessa ja varastoinnissa (40 %) ja kiinteistöalalla (39 %) ja alimmat yrityksissä, joiden toimialoina oli smart & clean (19 %), informaatio ja viestintä (21 %) ja life science (22 %).
- 2. Toiseksi eniten (16 %) yritykset korostivat kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta.** Tämä oli keskimääräistä tärkeämpää rakentamisen, kaupan, kuljetus- ja varastointialan, teollisuuden, informaatio- ja viestintäalan sekä life science -alan yrityksille
- 3. Kolmanneksi useimmiten (13 %) yritykset mainitsivat, että työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin** (mm. lupaprosesseja nopeuttamalla ja verotukseen vaikuttamalla) olisi keskeinen toimenpide yritysten osaavan työvoiman saannin parantamiseksi. Informaatio- ja viestintäalalla tätä pidettiin kaikkein tärkeimpänä toimena ja osuus oli kaikkein korkein (26 %). Yrityksillä, joilla oli myös kansainvälistä toimintaa, osuus oli 22 prosenttia, kun kotimarkkinayrityksissä osuus oli 11 prosenttia.

⁶ Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman AM-ohjelman seurantaraportti 2023.

Mitä toimenpiteitä pidätte tärkeinä alanne osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi (alueen elinvoiman kehittämisen lisäksi)?

Kaikki vastaajat, n=975

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

Vaikka toimenpiteiden järjestys vaihteli toimialoittain, kolmen joukossa oli yleensä samat toimet. Kaupan alalla ja kiinteistöalalla kolmen kärkeen ylsi kuitenkin ennakointiyhteistyö tulevaisuuden tarpeista yritysten ja koulutuksen järjestäjien kanssa. Muotoilualalla ja luovilla aloilla sekä teollisuudessa kolmen kärkeen nousi myös koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistaminen. Myös smart & clean -toimialalla korostettiin ennakointiyhteistyötä ja koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamista.

TOIMIALA	RESEPTIT OSAAVAN TYÖVOIMAN SAAMISEKSI (eniten mainintoja)
Kaikki yritykset (n=975)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen, 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin
Informaatio ja viestintä (n=102)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin 2. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen, 3. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus,
Kaupan ala (n=129)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Ennakointiyhteistyö tulevaisuuden tarpeista yritysten ja koulutuksen järjestäjien kanssa
Kiinteistöala (n=44)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Ennakointiyhteistyö tulevaisuuden tarpeista yritysten ja koulutuksen järjestäjien kanssa
Kuljetus ja varastointi (n=63)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin

Life science (n=46)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin
Matkailu ja majoitus (n=20) *	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin 3. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus
Muotoilu ja luovat alat (n=91)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistaminen
Rahoitus ja vakuutus (n=35)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin 3. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus
Rakentaminen (n=99)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän. uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin
Ravitsemustoiminta (n=78)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen 2. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin 3. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus
Smart & Clean (n=26) *	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yhtä tärkeitä: Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen, ennakoituyhteistyö tulevaisuuden tarpeista yritysten ja koulutuksen järjestäjien kanssa ja koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistaminen
Teollisuus (n=57)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen 2. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus 3. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin JA YHTÄ TÄRKEÄNÄ koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistaminen
Muu toimiala (n=185)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sosiaaliturvajärjestelmän uudistaminen 2. Työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen valtion keinoin 3. Ennakoituyhteistyö tulevaisuuden tarpeista yritysten ja koulutuksen järjestäjien kanssa

4.2. Koulutusjärjestelmän uudistamistarve

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät täysin kohtaa. Puolet yritys vastaajista (46 %) näki tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiselle. Neljäsnes vastaajista ei nähnyt tarvetta uudistamiselle ja vajaa kolmannes ei osannut vastata kysymykseen. Koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamisen tarvetta painotti suurin osa henkilömäärältään keskisuurista tai suurista yrityksistä. Koulutusjärjestelmän uudistamista painottavia oli merkittävästi kaikilla aloilla.

"...Lisäksi kaupungin pitäisi nähdäkseni huolehtia nuorten peruskoulutuksesta, nuorison osaaminen on peruslähtökohta korkeakoulutukselle, joka on alallamme välttämätön. Hyvä koulutus antaa valmiudet työelämässä toimimiselle ja se toimii mielestäni parhaana takeena tulevaisuuden talouskasvusta, niin Helsingille kuin muullekin Suomelle."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva rahoitus- ja vakuutusalan yksinyrittäjä)

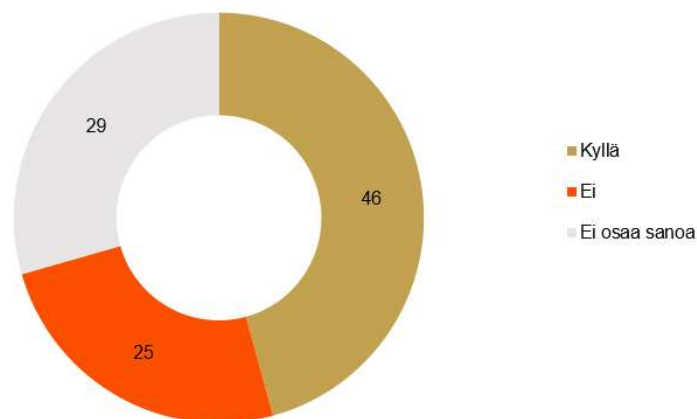
Koulutusjärjestelmän epäkohtana mainittiin useimmin ammatillisen koulutuksen puutteet. Yritysten mukaan ammatillinen koulutus ei tuota riittävästi yritysten tarpeisiin sopivaa tai ammattitaitoista työvoimaa. Yritysten

ja oppilaitosten yhteistyötä pidettiin myös liian vähäisenä ja koettiin, että yhteistyö aloitetaan liian myöhään, minkä vuoksi alalle ei edes hakeuduta. Tiiviimmällä yhteistyöllä voitaisiin kuitenkin tehdä alan mahdollisuuksia tutuksi nuorille ja lisätä sitä kautta alalle hakeutuvien määrää. Oppilaitosyhteistyön edistämiseksi myös yritys voi olla aktiivinen toimija oppilaitosten suuntaan.

"Koulujen ja yritysten yhteistyön helpottaminen–harjoittelijaportaali voisi olla yksi kokeiltava asia. Eli opiskelija voisi kertoa siellä millaista harjoittelupaikkaa tavoittelee ja sen mitä jo nyt osaa tai aikoo oppia harjoittelujaksonsa aikana."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät täysin kohtaa, näettekö tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiseen yrityksesi osaavan työvoiman turvaamiseksi?

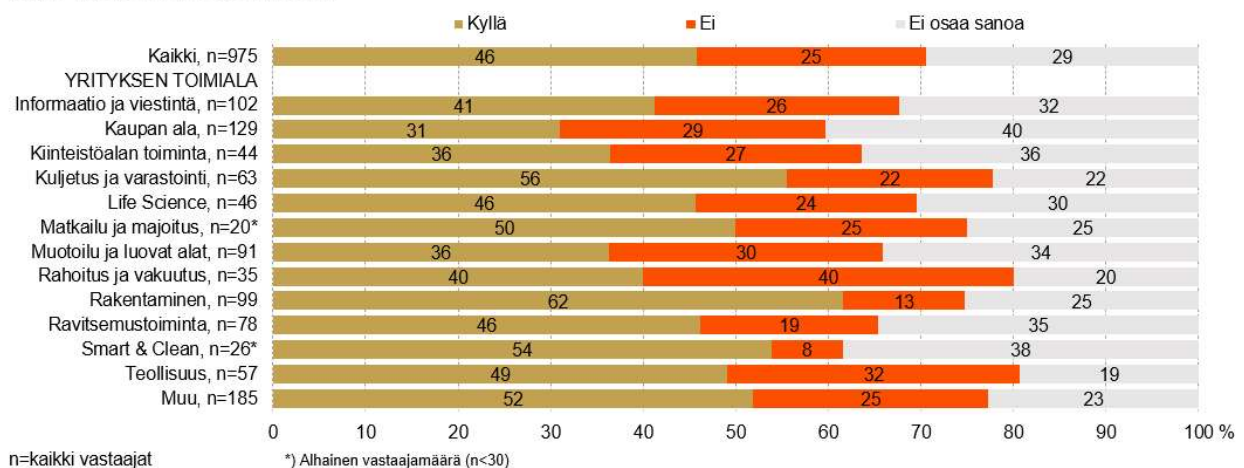

Kaikki vastaajat, n=975

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät täysin kohtaa, näettekö tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiseen yrityksesi osaavan työvoiman turvaamiseksi?

n=kaikki vastaajat

*) Alhainen vastaajamäärä (n<30)

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

Ne yritys vastaajat, jotka näkivät tarvetta koulutusjärjestelmän kehittämiseksi, pitivät suurimpana epäkohtana seuraavia asioita (mainintojen yleisyysjärjestyksessä):

- 1. Ammatillinen koulutus ei tuota alallemme riittävästi ammattitaitoista työvoimaa**
- 2. Ammatillinen koulutus ei tuota alallemme riittävästi yritysten tarpeisiin sopivaa työvoimaa**
- 3. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on liian vähäistä / yhteistyö aloitetaan liian myöhään, minkä vuoksi alalle ei hakeuduta**
4. Jatkuvan oppimisen keinojen lisäämiseen ja työelämässä tapahtuvaan osaamisen uudistamiseen panostetaan riittämättömästi
5. Korkeakoulujen aloituspaikkoja on liian vähän Helsingissä
6. Haasteet kv. tutkinto-opiskelijoiden pitovoimassa (jäämisessä Suomeen)
7. Lukiossa yhä harvempi panostaa ulkomaankaupassa ja kansainvälisessä yhteydenpidossa tarvittaviin kieliin

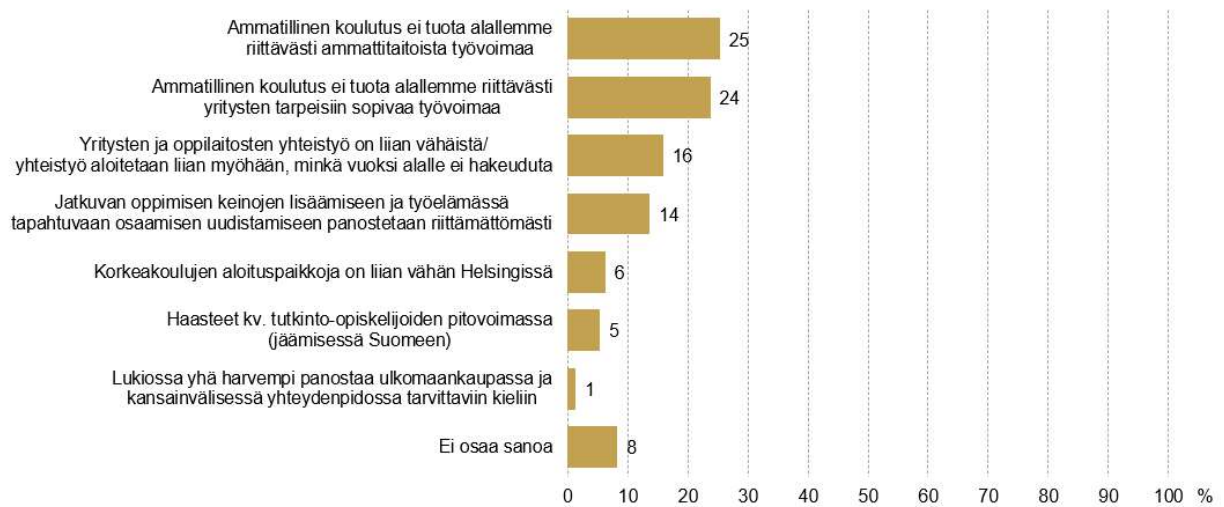
Rakennusalan, smart & clean -toimialan ja kuljetusalan vastaajat mainitsivat useimmin ammatillisen koulutuksen puutteet ammattitaitoisen työvoiman tuottamisessa. Osa kaikista vastaajayrityksistä myös painotti, että ammatillisen koulutuksen kautta tulevan työvoiman tarjonta ei ole ollut sopivaa yrityksen toiminnalle. Tässä suurimmat osuudet olivat life science- ja smart & clean -toimialoilla sekä ravitsemusalalla. Kuljetuksen ja varastoinnin, kaupan ja rahoitus- ja vakuutus toiminnan parissa toimivat yritykset mainitsivat useimmin oppilaitosyhteistyön vähäisyyden suurimpana epäkohtana. Jatkuvan oppimisen liian vähäisestä korostamisesta olivat huolissaan matkailu- ja majoitusalan, kiinteistöalan ja kaupan alan yritykset.

Uudellemaalle tarvitaan myös uusia korkeakoulujen aloituspaikkoja, jotta avoinna oleviin työpaikkoihin riittää tekijöitä. Korkeakoulujen aloituspaikkojen vähäisyyttä pitivät epäkohtana keskimääräistä useammin rahoitus- ja vakuutusalan, kiinteistöalan, informaatio- ja viestintäalan sekä muotoilualan ja muiden luovien alojen yritykset.

"...Muuten Helsingin maine on hyvä myös kansainvälisesti, yritysten palveluihin on panostettu ja periaatteessa osaavaa työvoimaa on saatavissa. Suomen maaimago on hyvä, mutta ICT-alalla ulkomaalaisten asiantuntijoiden jäämistä Suomeen opintojen jälkeen pitää reilusti helpottaa. Nyt iso määrä pätevää porukkaa opiskelee Suomessa, mutta joutuu opintojen jälkeen muuttamaan pois. Suomi menettää siinä suuren määrän koulutettuja osaajia. Maailmalla on kova kilpailu parhaista osaajista. Koska töitä voidaan tehdä etänä, niin Helsinki menettää siinä veronmaksajia sekä uusia yrityksiä."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään keskisuuri (100–249 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

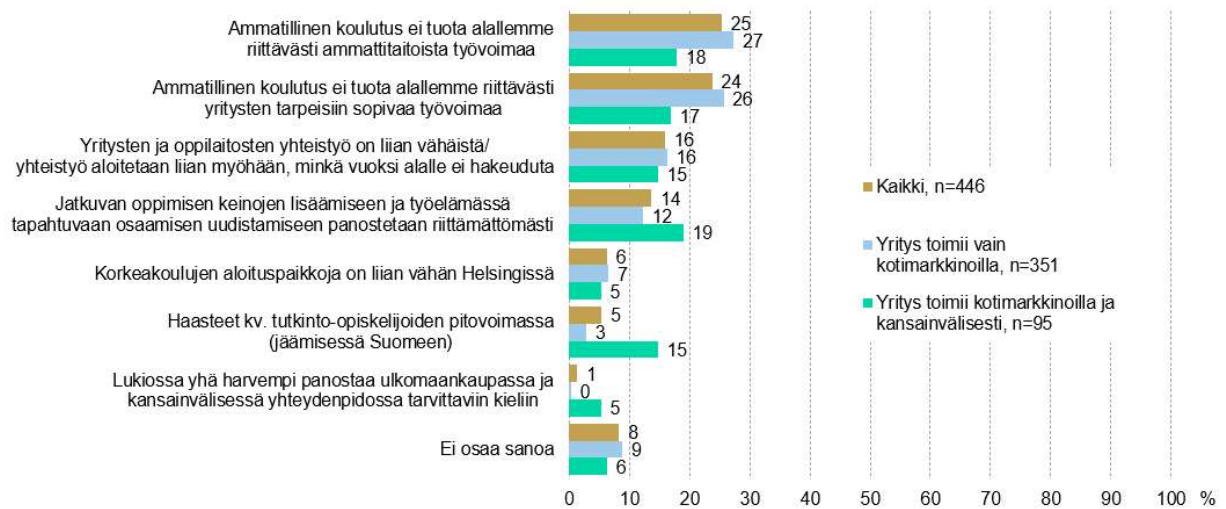
Kansainvälisesti toimivat ja henkilömäärältään suuremmat yritykset olivat myös huolissaan siitä, että pitovoima ei riitä pitämään kansainvälisiä opiskelijoita Suomessa. Muutamit kansainväliset yritykset pitivät suurimpana epäkohtana sitä, että lukiossa yhä harvempi panostaa ulkomaankaupassa ja kansainvälisessä yhteydenpidossa tarvittaviin kieliin.

Mikä on mielestänne suurin epäkohta?

On tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiseen, n=446

Mikä on mielestänne suurin epäkohta?

n=on tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiseen

5. Yritysten näkemyksiä liikenteestä ja maankäytöstä

5.1. Arviot onnistumisesta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa

Yritykset antoivat Helsingille aiempaa heikkomat arviot onnistumisesta maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa. Vastaajat arvioivat onnistumista maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa asteikolla 1-5, jossa 1 on heikoin ja 5 paras. Parhaimmat arvot yritykset antoivat kansainvälisille yhteyksille ja julkisille yhteyksille pääkaupunkiseudun sisällä.

Venäjän hyökkäyssota ja siihen liittyvät pakotteet heikensivät kansainvälisiä lentoyhteyksiä itään. Myös kansainväliset raide- ja laivayhteydet itään ovat toistaiseksi loppuneet. Erityisesti yhteydet Aasiaan vaikeutuivat Venäjän ylilentokiellon ja kiellosta aiheutuvan matka-ajan pitenemisen vuoksi. Helsingin sataman merkitys henkilö- ja tavaraliikenteen laivayhteyksien tarjoajana on tärkeä myös huoltovarmuuden kannalta. Kansainvälisten yhteyksien heikkenemisestä huolimatta Helsingistä on edelleen hyvät yhteydet muualle Suomeen ja ulkomaille eri liikennemuodoilla. Joukkoliikenneyhteyksiä myös arvostettiin kuten aikaisemminkin mittauskerroilla.

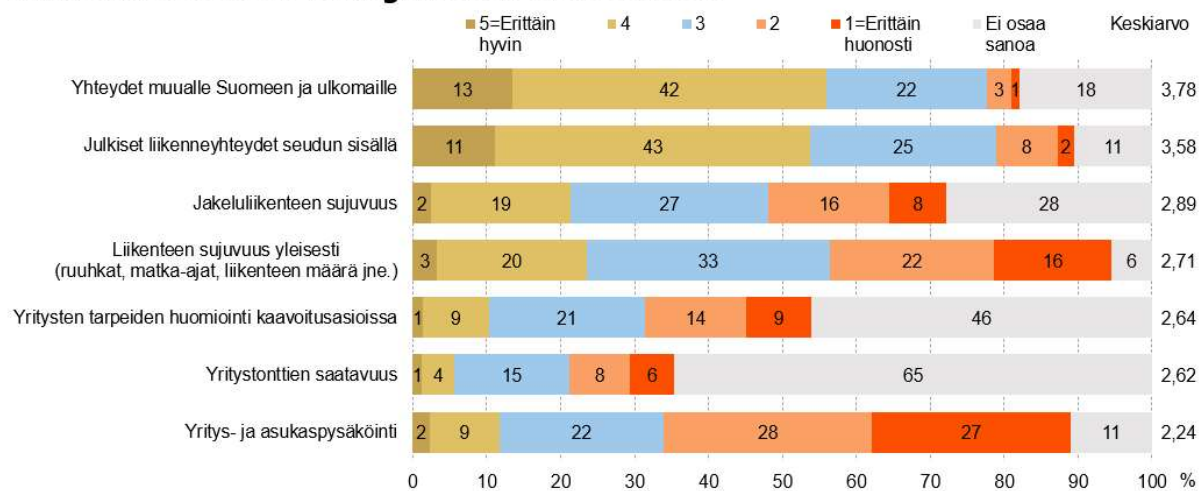
”Hyvä keskustan joukkoliikenne. Turvallisuus. Kaunis kaupunki. Lähellä kansainvälistä lentokenttää ja laivayhteyksiä.”

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys).

”Turvalinen kaupunki, jossa joukkoliikenne toimii.”

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)

Miten hyvin tai huonosti Helsingin kaupunki on mielestänne onnistunut seuraavissa maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa?

Kaikki vastaajat, n=975

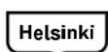
Miten Helsinki on onnistunut maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa?

(n=kaikki vastaajat, 2023 n=975, 2020 n=1001, 2018 n=1006, 2016 n=1004)

Onnistunut parhaiten

1.	Yhteydet muualle Suomeen ja ulkomaille	2023: 3,78↓	4,03 (2020), 3,97 (2018), 3,96 (2016)
2.	Julkiset yhteydet seudun sisällä	2023: 3,58↓	3,86 (2020), 3,79 (2018), 3,73 (2016)
3.	Jakeluliikenteen sujuvuus	2023: 2,89↓	2,96 (2020), 2,88 (2018), 3,01 (2016)
4.	Liikenteen sujuvuus	2023: 2,71↓	2,84 (2020), 2,60 (2018), 2,70 (2016)
5.	Yritystarpeiden huomiointi kaavoituksessa	2023: 2,64↓	2,86 (2020), 2,78 (2018), 2,87 (2016)
6.	Yritystonttien saatavuus	2023: 2,62↓	2,69 (2020), 2,60 (2018), 2,80 (2016)
7.	Yritys- ja asukaspysäköinti	2023: 2,24↓	2,42 (2020), 2,43 (2018), 2,38 (2016)

Onnistunut heikkommin

Lähde: Helsingin yrityskyselyt 2023, 2020, 2018 ja 2016

Vastaajat antoivat heikoimmat arviot yritys- ja asukaspysäköinnille, yritystonttien saatavuudelle ja yritystarpeiden huomioinnille kaavoituksessa.

Yritysten arviot yritystarpeiden huomioimisesta kaavoituksessa olivat aiempaa kriittisemmät (2023 keskiarvo 2,64 ja 2020 keskiarvo 2,86). Kriittisimpiä olivat kuljetus- ja varastointialan, rahoitus- ja vakuutusalan, rakentamisen, kaupan ja smart and clean -toimialan yritykset.

- *"Tarvitsemme kaavoitukseen lisää monipuolisia tiloja, ei ainoastaan puhtaita toimistotiloja. Kehä 1:n sisällä tarvitaan myös toimistojen ja varastotilojen hybridejä, jotta muukin liiketoiminta kuin puhdas toimistotyö voi toimia mielekkäillä sijainneilla. Esimerkiksi pienten huolintaliikkeiden toiminta on lähes pakotettu siirtymään Vantaalle, kun nykyiset tilat Helsingissä jäävät pieniksi tai muutoin liiketoimintaan soveltumattomiksi."*
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) kuljetus- ja varastointialan yritys)
- *"Kaavoitukseen. Tonteille ei ole mahdollisuutta rakentaa parkkipaikkoja. Kaavan mukaan pitää rakentaa koko tontille ja näin ei jää tilaa toimia piha-alueella." Autokorjaamoille ja kuljetusyrittäjille pitäisi tarjota paremmat mahdollisuudet. Esim. Pohjois-Helsingin alueella ei ole riittävän isoja tontteja linja-autoliikennettä harjoittaville.*
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään keskisuuri (50–99 hlöä) kuljetusalan yritys)
- *"Säilyttäkää Helsingin Tukutorin alue myös pienten ja keskisuurten yritysten käytössä."*
(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

Arviot yritystonttien saatavuudesta olivat lähes samalla tasolla kuin edellisellä mittauskerralla vuonna 2020 (2023 keskiarvo 2,62 ja 2020 keskiarvo 2,69). Kriittimpiä olivat yritykset, jotka toimivat kuljetus- ja varastointialalla, teollisuudessa ja rakentamisessa. Yritystontteja on yritysten mukaan niukasti saatavilla ja yritykset pitävät tonttivuokria korkeina. Matkailu- ja majoitusosalalla ja rahoitus- ja vakuutusosalalla arviot olivat korkeimmat.

- *"Tilojen soveltuvuus / hinta ei kohtaa."*
(Kotimarkkinoilla toimiva teollisuusalan yksityisyritys)
- *"Yritystonttien saatavuus ja tontit vain vuokratontteja."*
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)
- *"Yritystonttien tonttivuokrat aivan liian korkeita. Vanhoja yritystaloja ei ole varaa kunnostaa, kun tonttivuokrat syövät kaikki tilojen kehittämisvarat."*
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimialana muotoilu ja luovat alat)

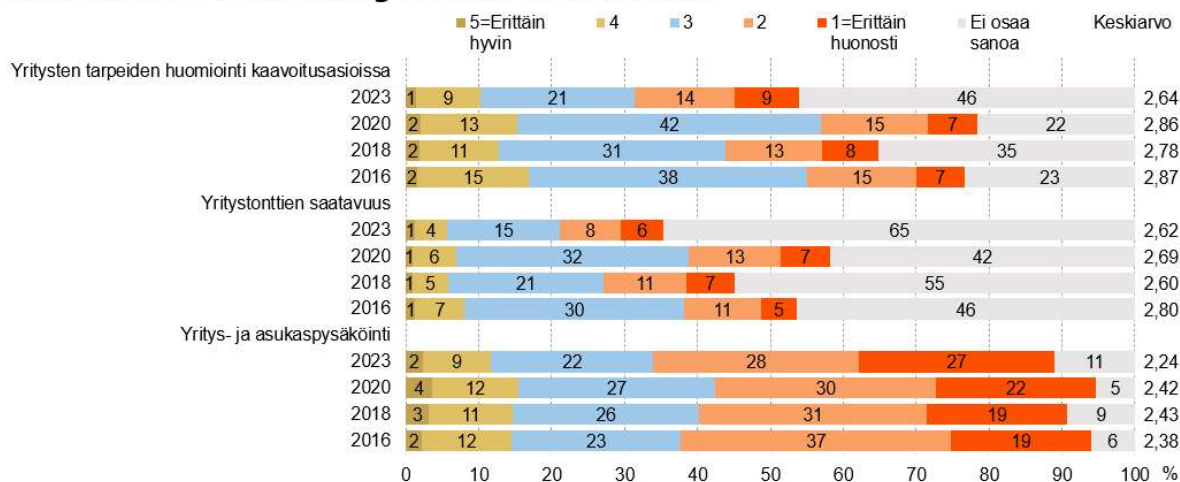
Jakeluliikenteen sujuvuus saa hieman paremman arvion kuin liikenteen sujuvuus yleensä. Arvioiden ja avoimien vastausten perusteella liikenteen mukaan lukien jakeluliikenteen sujuvuuteen toivotaan kuitenkin parannusta. Liikenteen sujuvuuden puutteet nousevat myös avoimissa vastauksissa esille.

- *"Autolla / jakeluautoilla liikkuminen on tehty erittäin hankalaksi kantakaupungissa. Liikennevalot suunniteltu/ohjattu kehnosti (ei vihreää aaltoa esim. Mannerheimintiellä). Busseille ei tehdä enää syvennyksiä vaan pahimmassa tapauksessa jopa ulokkeita, jotta niiden ohittaminen on liki mahdotonta. Lisäksi bussipysäkkien ja toisen kaistan väliin asetetaan korokkeet, jotta autot eivät pääse ohittamaan, kun bussi pysähtyy vaan autot jonottavat tyhjäkäynnillä bussin perässä - ilmastoystävällistä?"*
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimialana määrittelemätön / muu)
- *"Liikennejärjestelyt. Ydinkeskusta ei selviä ilman raskasta liikennettä. Miettikää kuka teille sinne keskusta tuo esim. ruuat, rakennustarvikkeet sekä kuljettaa pois jätteet."*
(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kuljetus- ja varastointialan yritys)

Yritys- ja asukaspysäköinti sai yrityksiltä kaikkein kriittisimmät arviot. Arviot olivat jopa edellistä mittauskertaakin kriittisempiä (2023 keskiarvo 2,24 ja 2020 keskiarvo 2,42). Tyytymättömyys näkyy myös vahvasti eri toimialoilla toimivien yritysten antamissa lukuisissa avoimissa vastauksissa.

- *"...Se, että autoilua hankaloitetaan ja parkkimaksuja on nostettu liikaa, vaikuttaa siihen, että Helsingin keskusta ei enää ole houkutteleva asiointipaikka, kauppakeskukset valitettavasti vetävät pidemmän korren."*
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kiinteistöalan yritys)
- *"... Muualta tulevien asiakkaiden pysäköinti tehdään koko ajan vaikeammaksi, autojen pysäköintipaikat muutetaan kaupunkipyörille, ravintolaterasseiksi. Töölöntorin ympäristöstä on kadonnut kymmeniä pysäköintipaikkoja muutaman viime vuoden ajalla ja se näkyy suoraan asiakasvirroissa."*
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimialana määrittelemätön / muu)
- *"Erittäin vaikeaa pysäköidä työautoja. Parkkimaksut älyttömän kalliita ja paikkoja vähennetään jatkuvasti."*
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) rakennusalan yritys)

Miten hyvin tai huonosti Helsingin kaupunki on mielestänne onnistunut seuraavissa maankäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä asioissa?

Kaikki vastaajat, 2016 n=1004, 2018 n=1006, 2020 n=1001, 2023 n=975

6. Yritysten tarpeita palvelevat alueet

Yritysten tarpeet huomioivalla elinkeinopolitiikalla sekä kaavoituksella ja riittävällä ja monipuolisella toimitila- ja tonttitarjonnalla kaupunki voi osaltaan vaikuttaa elinkeinorakenteeseen ja erilaisten yritysten sijoittumiseen. Yksi esimerkki kaupungin myötävaikutuksesta on entisen Marian sairaalan kehittäminen startup- ja kasvuyrityskampuksena.

Yrityskeskittymien ja toimitilojen vyöhykkeet jatkuvat Helsingin ydinkeskustasta Hakaniemen ja Sörnäisten kautta Kalasatamaan, Vallilaan, Pasilaan ja Käpylään sekä lännessä Ruoholahteen ja Pitäjämäen yritysalueelle. Uusia, toimitiloja ja asumista yhdistäviä kasvavia yrityskeskittymiä ovat Kalasatama ja Pasilan itäiset ja läntiset osat yhdistävä Keski-Pasilan alue sekä Jätkäsaari.⁷

Helsingin yrityskeskittymien kehittämiseen vaikuttavat kaupungistumisen, muuttoliikenteen ja vetovoimatekijöiden lisäksi monet tekijät kuten suhdannemuutokset tai muuttuvat liikenne- ja käyttäjävirrat esimerkiksi uusien alueiden rakentamisen tai alueiden tiivistämisen myötä. Koronapandemia ja etätyön yleistymisen ovat vaikuttaneet toimitila- ja toimistomarkkinoihin ja siihen, missä työtä tehdään. Helsingissä on muuta maata enemmän asiantuntijatyötä, jota voidaan tehdä erilaisissa sijainneissa. Etätyön osuus on asiantuntijatyössä pysyvästi korkeammalla tasolla kuin ennen koronaa. Tämä on näkynyt muun muassa joukkoliikenteen käytössä. Vaikka koronapandemia on muuttanut toimitilamarkkinaa ja työnteon paikkoja, hyvistä sijainneista kilpaillaan yhä enemmän. Huonommilla sijainneilla olevat tai vanhemmat tilat saattavat kuitenkin jäädä vajaalle käytölle tai jopa tyhjilleen. Tilanne vaatii jatkuvaa markkinaseurainta ja toimia, jotta muuttuneessa toimintaympäristössä eri alueet säilyvät vetovoimaisina.

6.1. Reagoiminen yritysalueiden ja sijaintipaikkojen murrokseen

Yritysjohtajien mielestä tilanteessa pitäisi panostaa erityisesti siihen, että tiloja voitaisiin käyttää joustavammin eri käyttötarkoituksiin. Yrityksiltä tuli vahvaa tukea myös sille, että perinteisiä yritysalueita säilytettäisiin työpaikka-alueina ja että vähemmän kehittyneitä alueita kehitettäisiin voimakkaasti. Yritykset myös nimesivät alueita, joilla oli yritysten mielestä kehittämisen tarvetta.

1. **Suurin osa (62 %) yrityksistä korosti, että kaupungin tulee sallia se, että yritykset voivat käyttää tilojaan nykyistä joustavammin eri käyttötarkoituksiin.**

Tätä pidettiin tärkeänä kaikilla toimialoilla. Teollisuudessa ja kaupan alalla oli kuitenkin keskimääräistä vähemmän yrityksiä, jotka pitivät tätä tärkeänä.

"Käyttötarkoituksen muutoksia pitäisi sallia laajemmin ja nopeammin, jotta kiinteistöt eivät jää tyhjillään ollessaan vanhanaikaisiksi ja niihin kerääntynyt liikaa korjaus- ja modernisointivelkaa, jolloin niille on epätodennäköisempää löytää käyttöä myöhemminkään. Tällöin alueet eriytyvät toisistaan vielä enemmän. Rappeutuvat ja mahdollisesti osa- tai kokopurkua myöhemmin vaativat kiinteistöt ovat myös katastrofi CO2 tavoitteita ajatellen. Parasta olisi, että kiinteistöt olisivat koko ajan tavalla tai toisella käytössä, jolloin niitä myös korjataan ja ylläpidetään aktiivisesti.

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään keskisuuri 100–249 henkilöä) rahoitus- ja vakuutusalan yritys)

2. **Toiseksi eniten (25 %) yritykset korostivat sitä, että yritysten käytössä olevat alueet tulee jatkossakin säilyttää työpaikka-alueina, jotta turvataan yritysten sijoittumismahdollisuudet Helsingissä.**

Teollisuuden ja kaupan alan yritykset sekä yritykset, joiden toimialana oli smart & clean pitivät keskimääräistä tärkeämpänä, että yritysten käytössä olevat alueet säilyvät työpaikka-alueina.

"Tattarisuo on yrittäjille tärkeä alue ja sitä ei saisi jyrätä alas asuntojen tieltä".

⁷ Tutustu yritysalueisiin osoitteessa [Uuttahelsinki.fi](https://uuttahelsinki.fi).

"Helsinki ei hoida yritysalueitaan huolella, vuokratonteilla olevat toimitilat ovat muutospainneessa ja toimitilojen omistajat eivät uskalla kehittää, kun pelkäävät lähtöä. Yritysalueiden ulkonäkövaatimus ei näin ollen täyty ja samalla yritykset joutuvat toimimaan ruman näköisillä alueilla, mikä vähentää yritysten uskottavuutta."

3. **Yrityksistä 13 prosenttia nosti myös esiin, että vähemmän kehittyneitä aluetta pitäisi kehittää voimakkaasti.**

Yritykset, jotka panostaisivat tähän, olivat keskimääräistä useammin Helsingin itä-, kaakkois-, pohjois- tai koillisosista.

Hyvistä sijainneista kilpaillaan yhä enemmän, mutta huonommilla sijainneilla olevat tai vanhemmat tilat saattavat jäädä tyhjilleen. Mihin pitäisi mielestänne panostaa tilanteessa eniten?

Kaikki vastaajat, n=975

Helsinki

taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

Alueita, joissa yritykset näkevät kehitettävää:

"Helsingin torikorttelit ja historiallinen keskusta. Senaatintorin kesäterassi on hyvä alku, myös ympäröivät korttelit pitäisi saada heräämään henkiin. Tämä vaatisi kuitenkin, että alueen liikehuoneistoihin saataisiin vuokralle yrityksiä, joilla olisi jotain erityistä tarjottavaa, joten vuokratason pitäisi olla kohtuullinen."
"Aleksanterinkatu. Haluaisin sinne asukkaita toimistotalojen yläkerroksiin."

"Itä-Helsinki yleisesti. Esimerkiksi Roihupelto on jäänyt ajastaan jälkeen, vaikka sijainti ja julkiset kulkuyhteydet ovat hyvät."

"Yleisesti kaupungin reuna-alueet."

"Malmin keskus on vuosien saatossa jäänyt ajasta ja monien muiden alueiden palvelutarjoomasta jälkeen. Lentokentän uuden asuinalueen kehityksen myötä muutos Malmin keskuksessa on jo näkyvässä, mutta toivoisin uusia/perusparannettuja toimistotiloja lisää alueelle, jotta alueen houkuttelevuus nousisi."

"Malmin alueen kehittäminen. Longinojan puiston liikuntapaikkojen rakentamisen suunnitelmien käynnistäminen, jotta saadaan peltoalueen repimät urheilualueet yhdistettyä yhdeksi suureksi liikuntapaikka-alueeksi."

"Kaartinkaupunki: valaistus, kukkaistutukset muuallekin kuin torille."

"Kontula! Purettaisiin vanha ostari ja rakennettaisiin täysin uusi, jolloin Kontulan huono maine paranisi ja se vetäisi puoleensa enemmän yrittäjiä ja sitä myötä myös ihmisiä."

"Konalanseudulla on potentiaalia olla sekä asuin että työpaikka-alueita"

"Tattarisuo - kadut ja infra."

"Keskusta, Kluuvi, Kaartinkaupunki ja Kamppi. Myös itäinen kantakaupunki vaatii kehitystä."

"Kannelmäki"

7. Helsinki yritysten sijaintipaikkana

Kun tavoitteena on elinkeinoelämän tarpeiden huomioiminen kaupungin kehittämisessä, on tärkeää saada selville yritysten näkemyksiä Helsingistä ja kehittämisen tarpeista. Helsingin kaupungin elinkeino-osasto on selvittänyt Helsingissä toimivien yritysten näkemyksiä vuodesta 2016 lähtien. Vaikka kyselylomaketta on jonkin verran muutettu eri mittauskerroilla, kyselyistä saadaan vertailutietoa siitä, miten yritysten suhtautuminen Helsinkiin sijaintipaikkana on muuttunut vuosien varrella.

7.1. Helsingin vahvuudet ja heikkoudet sijaintipaikkana

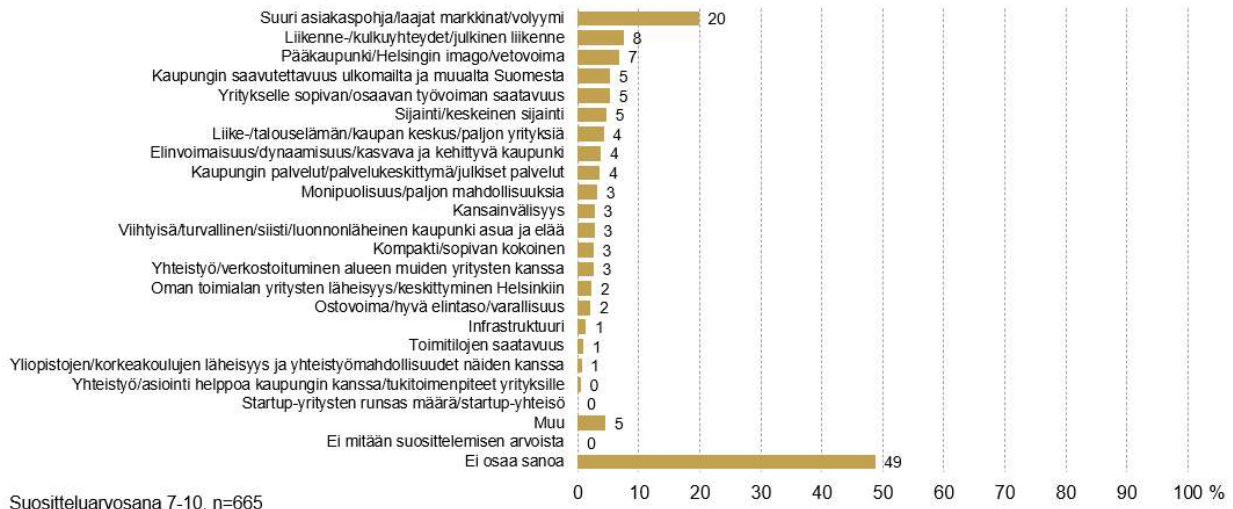
Vuonna 2023 tärkeimpiä syitä suositella Helsinkiä yritysten sijaintipaikkana olivat laajat markkinat ja asiakaspotentiaali, toimiva joukkoliikenne sekä se, että Helsingillä on pääkaupunkina erityistä vetovoimaa. Hyvä saavutettavuus ulkomailta ja muualta Suomesta sekä osaavan työvoiman saatavuus mainittiin myös Helsingin valtteina.

Autoilun vaikeutuminen, pysäköintiongelmat ja yleinen hinta- ja kustannustaso olivat puolestaan yleisimpiä syitä, jotka vähensivät halukkuutta suositella kaupunkia.

HELSINGIN VAHVUUKSET YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN KANNALTA 2023 KYSELYN PERUSTEELLA (n=975 yritys vastaajaa)	HEIKKOUKSET / TYYTYMÄTTÖMYYDEN KOHTEET YRITYSTEN TOIMINTAEDELLYTYSTEN KANNALTA 2023 KYSELYN PERUSTEELLA (n=975 yritys vastaajaa)
<ul style="list-style-type: none">Asukas pohja/markkinat, kulkuyhteydet/joukkoliikenne, pääkaupunki/imago/vetovoima, saavutettavuus ulkomailta / muualta Suomesta, osaavan työvoiman saatavuus, liike-elämän keskus / yritys keskitelmäRahoitus- ja vakuutusalan, muotoilun ja luovien alojen yritykset, informaatio- ja viestintäalan, kiinteistöalan ja life science-toimialan yritykset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä Helsinkiin sijaintipaikkana.	<ul style="list-style-type: none">Autoilu vaikeaa / autoilun rajoittaminen, muu syy, liikenne- ja kulkuyhteydet, pysäköintiongelmat/ -hinnat, yleinen kustannus- ja hintataso, toimitilojen kalleus, liikenneturvukset, byrokratia / asiointiin vaikeusYritykset, jotka suhtautuivat kriittisemmin Helsinkiin sijaintipaikkana, olivat keskimääräistä useammin kuljetusalalla, smart & clean -toimialalla, teollisuudessa, rakennus alalla ja kaupan alalla.

Mitkä Helsingin vahvuudet antavat aihetta suositella kaupunkia muille yrityksille?

Kysymys on ollut avoin kysymys ja vastaukset on luokiteltu jälkikäteen.

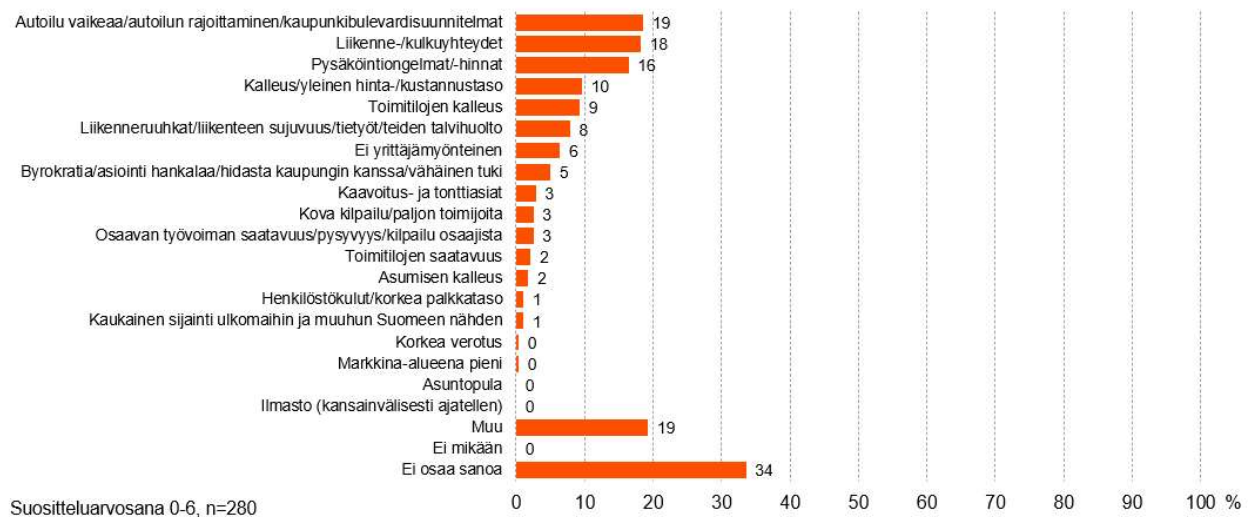

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

Mitkä asiat vähentävät halukkuuttanne suositella kaupunkia muille yrityksille?

Kysymys on ollut avoin kysymys ja vastaukset on luokiteltu jälkikäteen.

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yritysksely 2023

7.2. Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana

Selvityksessä tarkastellaan NPS (Net Promotor Score) -luvun avulla, miten tyytyväisiä yritykset ovat Helsinkiin. Luku lasketaan vähentämällä arvostelijoiden prosenttimäärä suositelijoiden prosenttimäärästä. Laskutapaa on myös kritisoitu siitä, että luvussa ei huomioida ollenkaan neutraaleja (7–8) arvioita, joita oli tässäkin kyselyssä annettu paljon. Vuoden 2023 yrityskyselyssä neutraaleja arvioita oli reilu kolmannes, 39 prosenttia. NPS on kuitenkin kansainvälisesti laajasti käytetty mittari, joka mittaa yhden kysymyksen avulla suosittelemattomuutta, sitoutuneisuutta ja tyytyväisyyttä. Mitä korkeampi NPS-luku on, sitä enemmän on suosittelemattomia. Käytännössä, kun NPS on suurempi kuin nolla, suosittelemattomia on enemmän kuin arvostelijoita. Kun vastaukset ovat miinuksella, arvostelijoita on suosittelemattomia enemmän. NPS -luku on laskettu vain arvosanan antaneista eli ei osaa sanoa -osuuksia ei ole mukana. Helsingin NPS-luku perustuu siten 945 arvosanan antaneen yritysvastaajan arvioihin.

Rahoitus- ja vakuutusalan, muotoilun ja luovien alojen yritykset, informaatio- ja viestintäalan, kiinteistöalan ja life science -toimialan yritykset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä Helsinkiin sijaintipaikkana. Kaikilla näillä toimialoilla suosittelemattomia oli enemmän kuin kriitikoita (positiiviset NPS-luvut) ja kahdella toimialalla NPS-luvut olivat nousseet (muotoilu ja muut luovat alat 22→26 ja life science 5→7) vuoden 2020 mittauksesta. Kuitenkin myös muilla toimialueilla oli yrityksiä, jotka pitivät Helsinkiä hyvänä tai erinomaisena sijaintipaikkana. Rahoitus- ja vakuutusosalalla suosittelemattomia oli eniten 44 prosenttia ja saldoluku oli toimialoista paras, 29.

Yritykset, jotka suhtautuivat kriittisemmin Helsinkiin sijaintipaikkana olivat keskimääräistä useammin kuljetusalalla, smart & clean -toimialalla, teollisuudessa, rakennusosalalla, kaupan alalla sekä ravitsemusosalalla. Kaikilla näillä toimialoilla kriitikoita oli enemmän kuin suosittelemattomia (negatiiviset NPS-luvut). Kuljetus ja varastointialalla puolet vastaajista oli kriittisiä ja saldoluku oli toimialoista heikoin, -32.

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana on laskenut edelliseen kyselykertaan verrattuna. Suosittelemattomuutta kuvaava NPS-luku oli yksi vuonna 2023, kun se oli yhdeksän vuonna 2020.

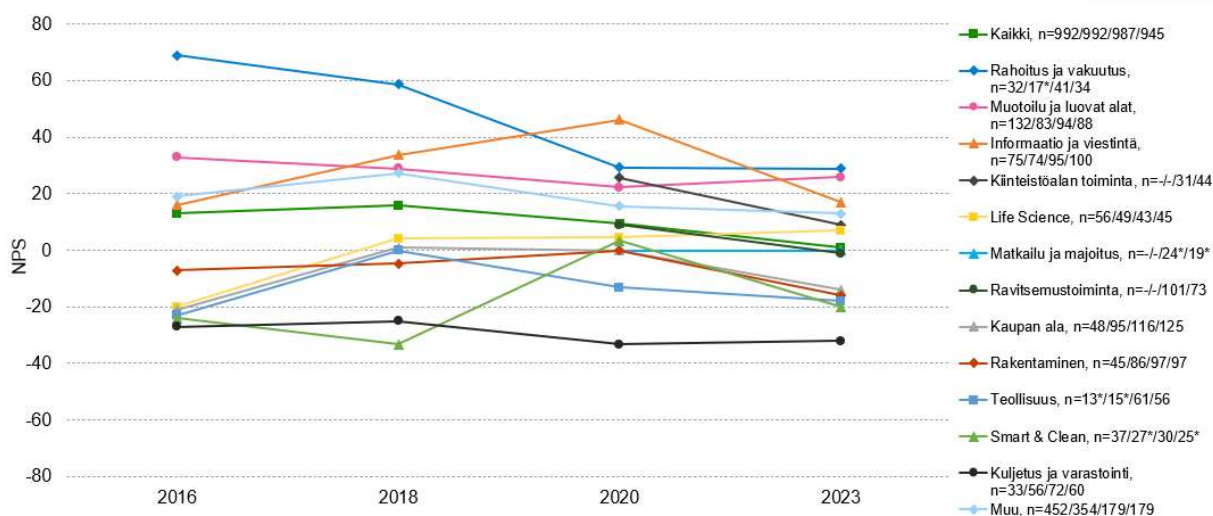
Yritysten mukaan liikenne- ja kulkuyhteyksien vaikeutuminen sekä pysäköintiongelmien ovat laskeneet eniten suosittelemattomuutta. Toimintaympäristömuutokset ja esimerkiksi etätöiden ja paikkariippumattoman työn yleistyminen pandemian alusta lähtien ovat todennäköisesti myös vaikuttaneet yritysten haluun suositella Helsinkiä sijaintipaikkana. Etätöiden yleistyminen on vaikuttanut myös kaupan ja ravitsemusalan asiakasvirtoihin. Etätöiden yleistyminen on myös voinut vaikuttaa siihen, että esimerkiksi informaatio- ja viestintäalan yritysten suosittelemattomuus on laskenut merkittävästi (2020: +46 ja 2023: +17).

"Pääkaupunkiseudun kustannustaso. Tietotyö ei ole enää nykyään kovin paljon kiinni toimipaikassa, jolloin yritysten kannattaa sijoittua sinne, missä fyysisiä toimipisteitä on kustannustehokkainta ylläpitää." (Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

Net Promoter Score, NPS

Suositteluhalukkuus (NPS)
NPS lasketaan vähentämällä arvosanan 9-10 antaneista arvosanan 0-6 antaneet

Tulkintaohje NPS:
40+ erinomainen
20-39 hyvä
0-19 tyydyttävä
Alle 0 heikko tulos

Antanut arvosanan 0-10, n=2016/2018/2020/2023

*) Alhainen vastaajamäärä (n<30)

Helsingin yritysksely 2023

Yritysten halukkuus suositella Helsingiä sijaintipaikkana NPS-luvun valossa

(n=arvion antaneet (ei neutraalit) vastaajat, 2023 n (kaikki)=945, 2020 n=987, 2018 n=992, 2016 n=992)

Eniten suosittelijoita

1.	Rahoitus- ja vakuutusala	29 (2023) →	vrt. 29 (2020), 59 (2018), 69 (2016)
2.	Muotoilu- ja luovat alat	26 (2023) ↑	vrt. 22 (2020), 29 (2018) 33 (2016)
3.	Informaatio- ja viestintäala	17 (2023) ↓	vrt. 46 (2020), 34 (2018), 16 (2016)
4.	Määrittelemätön toimiala / muu	13 (2023) ↓	vrt. 16 (2020), 27 (2018), 19 (2016)
5.	Kiinteistöala	9 (2023) ↓	vrt. 26 (2020) (ei vertailutietoa ennen 2020)
6.	Life Science	7 (2023) ↑	vrt. 5 (2020), 4 (2018), -20 (2016)
7.	Matkailu- ja majoitus	0 (2023) →	vrt. 0 (2020) (ei vertailutietoa ennen 2020)
8.	Ravintemustoiminta	-1 (2023) ↓	vrt. 9 (2020) (ei vertailutietoa ennen 2020)
9.	Kauppa-ala	-14 (2023) ↓	vrt. 0 (2020), 1 (2018), -21 (2016)
10.	Rakentaminen	-16 (2023) ↓	vrt. 0 (2020), -5 (2018), -7 (2016)
11.	Teollisuus	-18 (2023) ↓	vrt. -13 (2020), 0 (2018), -23 (2016)
12.	Smart & clean	-20 (2023) ↓	vrt. 3 (2020), -33 (2018), -24 (2016)
13.	Kuljetus- ja varastointi	-32 (2023) ↑	vrt. -33 (2020), -25 (2018), -27 (2016)

Eniten kriittisiä vastaajia

Lähde: Helsingin yrityskselyt 2023, 2020, 2018 ja 2016

Suositteluhalukkuuteen voi vaikuttaa myös julkisuudessa käyty keskustelu Helsingin keskustan kehittämisen suunnasta. Yritysten suositteluhalukkuuteen vaikuttaa myös yrityksen liikevaihdon kasvuodotukset. Niissä yrityksissä, jotka odottavat liikevaihdon kasvua, saldoluku on +9. Niissä yrityksissä, joiden liikevaihto supistuu, saldoluku on -9. Yrityksillä, jotka näkevät uhkana liiketoiminnan loppumisen, saldoluku oli kaikkein heikoin. Näitä vastaajia on kuitenkin varsin vähän, 25.

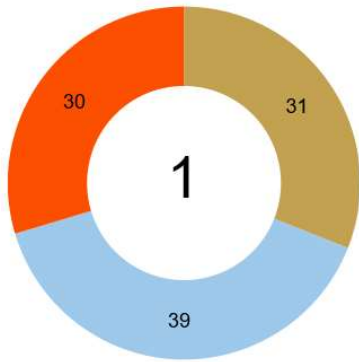
Yksinyrittäjien ja alle 50 henkilöä työllistävien yritysten joukossa suosittelijoita oli enemmän kuin kriittisiä vastaajia. Keskiuurissa, 50–249 henkilöä työllistävissä yrityksissä ja suurissa, yli 250 henkilöä työllistävissä yrityksissä kriittisiä vastaajia oli kuitenkin enemmän kuin myönteisiä. On huomattava, että suuremmissa yritysryhmissä oli myös keskimääräistä enemmän yrityksiä, jotka pohtivat poismuuttoa Helsingistä. Vaikka Helsingin yritysmaailmasta valtaosa on pieniä yrityksiä, on suurten merkitys esimerkiksi työllisyydelle varsin merkittävä. Samaan aikaan on huomattava, että Helsinki on maan kärkeä yrityskehittämisessä. Tämä tarkoittaa sitä, että yritysmaailmassa on paljon vaihtuvuutta. Tämä koskee niin

yrittäjien perustamista, lopettamista kuin toimipaikkojen muutoksia. Helsingin yrityskehitys on ollut viime vuosina kasvussa.

Net Promoter Score, NPS

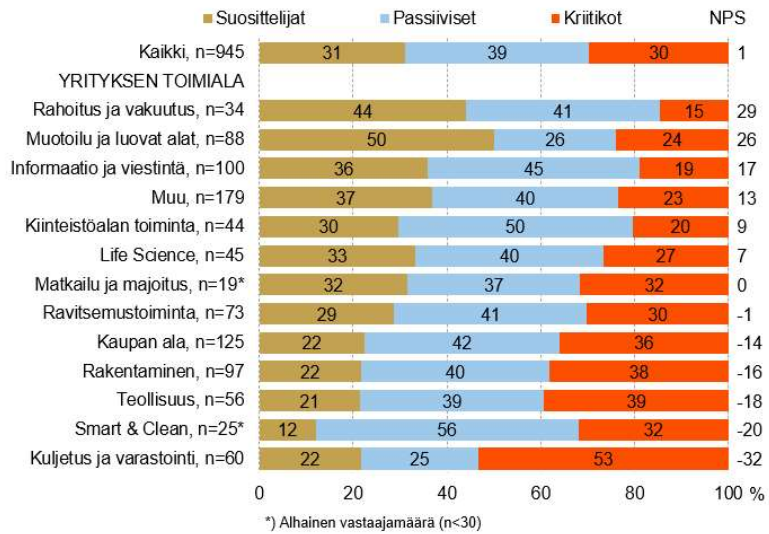
Suositteluhalkkuus (NPS)
NPS lasketaan vähentämällä
arvosanan 9-10 antaneista
arvosanan 0-6 antaneet

Tulkintaohje NPS:
40+ erinomainen
20-39 hyvä
0-19 tyydyttävä
Alle 0 heikko tulos

Antanut arvosanan 0-10, n=945

Helsinki taloustutkimus

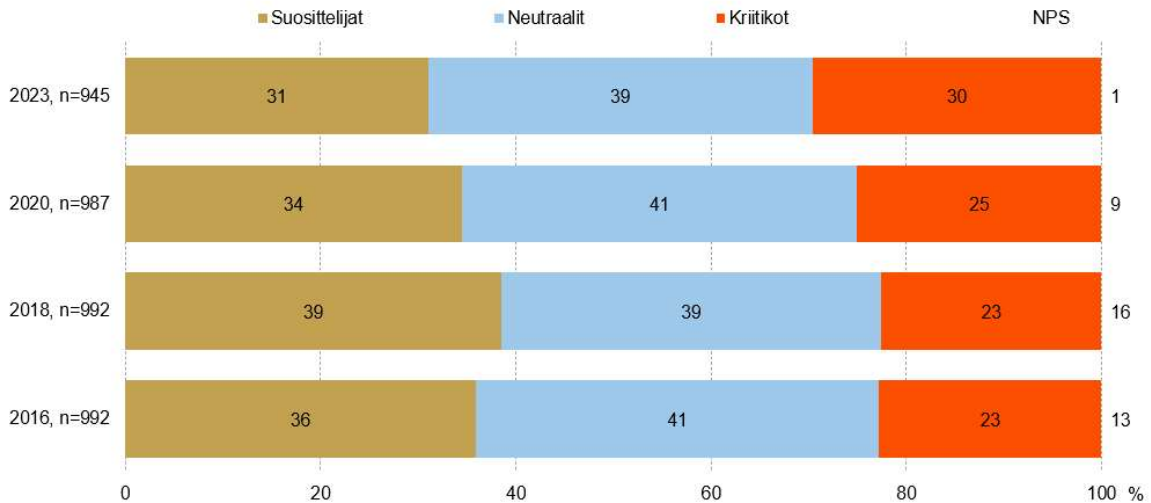

Helsingin yrityskehitys 2023

Net Promoter Score, NPS

Suositteluhalkkuus (NPS)
NPS lasketaan vähentämällä
arvosanan 9-10 antaneista
arvosanan 0-6 antaneet

Tulkintaohje NPS:
40+ erinomainen
20-39 hyvä
0-19 tyydyttävä
Alle 0 heikko tulos

Antanut arvosanan 0-10, n=945

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yrityskehitys 2023

Helsingin valtteja sijaintipaikkana / suositteluhaluutta lisääviä tekijöitä

"Joukkoliikenneyhteydet, yhteistyötahojen läheisyys, työntekijöiden saatavuus, brändiarvo → helsinkiläinen toimisto vs. maakunnan tuntematon toimisto."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Elokuva- ja tv-alalla se (Helsinki) on lähes tulkoon ainoa kaupunki, jossa yritystoiminta on ylipäättään mahdollista."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Asiakasyrityksetkin ovat monesti Helsingissä, tai ainakin lähialueella."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään keskisuuri (100–249 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Most functional capital of the world, tähän jo sellaisenaan riittää perusteluksi."

Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään suuri (yli 1000 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Metropoli kuitenkin, iso ja toimiva kaupunki Suomen mittakaavassa."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, kaupan alan yksinyrittäjä)

"Design kaupunginosa, pienille toimistoille ja yhteisöille saatavilla pieniä toimitiloja kivijaloissa. Kansainvälinen, Balttia vieressä. Liikenneyhteydet hyvät."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Turvallisuus, meri ja vehreys."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) kiinteistöalan yritys)

"Pääkonttorikeskittymä. Pääkaupunkiseutu yhdessä vahva kasvukombo, ei Helsinki yksin. Hyvä julkinen liikenne. Helsinki-Vantaan lentokenttä. Logistiikka."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kiinteistöalan yritys)

"Saavutettavuus, agglomeraatioetu ja monipuolisuus."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään suuri (yli 1000 hlöä) kiinteistöalan yritys)

"Suuri asukas- ja yritysmäärä alueella tarkoittaa potentiaalista menestymismahdollisuutta."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kuljetusalan ja varastoinnin yritys)

"Kaupungin ja koko pk-seudun koko, antaa hyvän asiakaspohjan sekä yksityisille että yrityksille tarjottaville palveluille. Vahva yliopistoalue (Hgin yo + Aalto jne.), antaa maan parhaat työntekijöiden rekrytointimahdollisuudet. Toimiva infrastruktuuri ja palvelut."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimiala määrittelemätön / muu.)

"Satama, julkinen liikenne, palveluiden saanti: Huollot, terveydenhoito."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (20–49 hlöä) kaupan alan yritys)

"Helsinki lentoyhteyksien varrella, mutta myös lyhyt matka Viroon nykyisiä laivaliikenteen väyliä myöten. Helsinki on ytimessä."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) kaupan alan yritys)

"Ylivoimainen saavutettavuus alan yritysasiakkaille (kv. ja kotimaan). Toimitiloja pienteollisuudelle on saatavissa kohtuullisella vuokratasolla (vastoin yleistä käsitystä). Työvoiman saatavuus kohtuullinen."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)

Suosittelamista vähentäviä tekijöitä

"Kaupungin jatkuva ja määrätietoinen autoilun ja kuljetusten hankaloittaminen. Pysäköinnin (asukas/yritys) määrätietoinen hankaloittaminen ja hinnan nostaminen."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva kaupan alan yksinyrittäjä)

"Vaikea liikkuminen tai sen jatkuva ideologiselta vaikuttava hidastaminen. Ei yhteen siirtymään voi käyttää tuntia, kun laskutus tulee niistä samoista tunteista."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Kaupungissa ei ole juurikaan mahdollisuuksia teolliselle toiminnalle. Pääkonttorin osalta ihan ok."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään suuri (500–999 hlöä) teollisuusyritys)

"Kaupunki ja kaupungin hallinnoimat yhtiöt eivät keskitä ilmoittamansa strategian mukaisesti edes pienempiä hankintoja kaupungissa toimivilta yrityksiltä, vaan ulkopuolelta."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Vuokrataso katutason liiketiloille Helsingin keskustassa kohtuuttoman korkea...."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Alamme on jo todella kilpailtu, korkeat vuokrat tekevät voitollisen toiminnan vaikeaksi."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kiinteistöalan yritys)

"Jos ajatellaan keskustaa, niin ympäristössä olevat kauppakeskukset tyhjentävät keskustaa. Myös työpaikat siirtyvät muualle."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) kaupan alan yritys)

"Tapa, millä ajatte yrityksiä kehäteiden ulkopuolelle."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Helsinki ei oikeasti ole kiinnostunut työllistävien yritysten tarpeista. Vantaa on aktiivinen tilakysymyksissä ja arvostaa yritysten tarvetta liikenneyhteyksiin, parkkitiloihin tai osaavaan henkilöstöön."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään keskisuuri (50–99 hlöä) yritys, toimialana muu)

"Toimialallamme tarvitaan liikkumista asiakkaiden luokse. Autolla liikkumisen vaikeuttaminen haittaa erittäin merkittävästi toimintaamme."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (20–49 hlöä) rahoitus- ja vakuutusalan yritys)

"Kaikki asiakkaiden ja tavarantoimittajien liikkumista haittaava toiminta."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Pysäköinnin saatavuus. Kaavoituksen hitaus ja hallinnon kyvyttömyys tehdä yhteistyötä keskenään."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään suuri (250–499 hlöä), rahoitus- ja vakuutusalan yritys)

"Kaupungin nihkeä suhtautuminen yritystoimintaan alallamme. Sanelupolitiikka palvelusetelitoiminnan suhteen. Ei aitoa halua yhteistyöhön ja keskusteluun."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) life science -toimialan yritys)

8. Yritysten reseptit kaupunkikehittämiseen

Vuoden 2023 lähes tuhannelta helsinkiläiseltä yritys vastaajalta kysyttiin asioita, mihin Helsingissä pitäisi jatkossa panostaa yritysten kilpailukyvyyn parantamiseksi. Taloustutkimus kyselyosuuden toteuttajana on listannut luvun lopussa olevaan kaavioon yleisimmin mainitut asiat. Näissäkin palautteissa tulee eniten esille liikenteeseen ja pysäköintiin liittyviä asioita, joita on käsitelty tarkemmin luvussa viisi. Kaavio ei kuitenkaan tuo täysin esille sitä ideoiden ja aloitteiden kirjoa, joka tulee esille yritysten lukuisissa avoimissa vastauksissa. Yritykset ideoivat tapoja, jolla kaupunki voisi edistää yritysten toimintaympäristön kehittämistä. Palautteissa tulee myös esille, että Helsingin pitäisi pitää vahvemmin huolta asemastaan valtakunnan politiikassa.

Yritysten reseptejä kaupunkikehittämiseen:

→ Helsingin asemasta huolehtimista

"Helsingin tulisi ottaa sille se asema, joka sille kuuluu. Ei voi olla niin että Helsinki ja pk-seutu subventoivat maaseutua loputtomiin ja samalla esim. asuminen täällä on todella kallista."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) yritys, toimialana muotoilu ja luovat alat)

→ Toimivia tiloja ja asuntotuotantoa

"Yrityksille suunnattuja yhteiskäyttötiloja ja resursseja. Maria 10 -tyylisiä, mutta vapaammin käytettävissä myös ns. startup-skenen ulkopuolella."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Asumisen kustannuksiin ja liikenteeseen."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) yritys informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Rakentamiseen ja asuntotuotantoon. Puurakentamiseen, kiertotalouteen ja ilmastonmuutoksen torjumiseen."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) yritys, toimialana muotoilu ja muut luovat alat)

→ Eri liikennemuodot ja yritysten tarpeet huomioivaa liikenne- ja pysäköintipolitiikkaa

"Kaupungin tulisi olla kaikkien liikennemuotojen keskus ja kaikkia liikennemuotoja tulisi kehittää tasapuolisesti."
(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) rahoitus- ja vakuutusalan yritys)

"Puhtaaseen energiaan, liikenteelle ja lämmitykseen."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (20–49 hlöä) kaupan alan yritys)

"Kehittämällä aluepysäköintiä ja talvihuoltoa."
(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Keskustatunnelin rakentaminen, jotta autoliikenne lännestä itään / idästä länteen olisi sujuvaa ja keskustassa voisi sen jälkeen olla useampi kävelykatu."
(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) rahoitus- ja vakuutusalan yritys)

→ Työvoiman saannin helpottamista

"Olemme pk-yritys ja oikeanlaisen työvoiman löytyminen on välillä työlästä. Sopivia nuoria osaajia pitää itse etsiä oppilaitoksista - voisiko olla jotain palvelua, joka paremmin kokoasi yhteen esim. oppisopimuskoulutusta, harjoittelupaikkoja, kesätyöpaikkoja ja esim. korkeakouluista valmistuville avautuvia työpaikkoja."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)

"Osaavien ammattilaisten maahanmuuton helpottaminen kaikin tavoin."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva henkilömäärältään suuri (yli tuhat hlöä) informaatio- ja viestintäalan yritys)

"Järjestämällä koulutusta alallemme, jota ei tällä hetkellä järjestetä lainkaan. Tarvitsemme koulutusta Messu- ja tapahtumarakentamiselle."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimialana muotoilu ja luovat alat)

"Jatkossa liikenneyhteyksien parantamisiin, että myös Tampere ja Turku olisivat työvoiman kannalta sellaisia kohteita, joista voitaisiin tulla Helsinkiin."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) teollisuusyritys)

→ Muutoksia hankintapolitiikkaan

"Julkisten hankintojen kilpailutusprosessien selkiyttäminen / yksinkertaistaminen sekä kynnysten madaltaminen helpottaisi pienen yrityksen toimintaa."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) yritys, toimialana muotoilu ja luovat alat)

"Julkisten kilpailutusten toteutus ei ole riittävän ammattimaista, mutta myös koko järjestelmä on aivan liian jäykkä ja toimimaton. Kaupungin ei tule olla osakkaana yrityksissä ja tätä kautta kiertää hankintalakia (→vääristää kilpailua →estää palveluntuottajaverkoston kehittymistä ja elinvoimaisuutta →ei ole julkisen sektorin etu)."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva, henkilömäärältään keskisuuri (100–249 hlöä) toimiala määrittelemätön / muu)

→ Ketterämpää asiointia

"Lupakäytäntöjen helpottaminen on aina hyvästä. Jos jotain luvitusta tarvitaan sen tulisi hoitua nopeasti."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) teollisuusyritys)

"Kaavoituksen ja lupaprosessien sujuvoittamiseen (edelleen) ja nopeuttamiseen."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään suuri (500–999 hlöä) rakennusalan yritys)

→ Yrityksen arjen helpottamista

"Jos nyt ihan perusasiat kuten auraus hoidettaisiin, jotta jätehuolto ja tavarantoimittajat pääsevät paikalle."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) ravitsemusalan yritys)

"Työajoneuvojen pysäköinti aina suuremman rakennusurakan yhteydessä kuuluisi olla pakollista järjestää esim. katuvuokran tms. avulla. Pelti-, sähkö- ja putkiliikkeet tarvitsevat aina sen liikkuvan 'varaston' työmaalla. Nykyään pysäköintipaikan etsiminen keskustan tuntumassa on turhauttavaa."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) rakennusalan yritys)

→ Tapahtumia ja elävyyttä

"Hartwall areena auki, isoja uusia museoita ja tapahtumia kaupunkiin. Kotimaan matkailun kehittäminen."

(Kotimarkkinoilla ja kansainvälisesti toimiva henkilömäärältään pieni (20–49 hlöä) matkailu- ja majoitusalan yritys)

"Elinvoimaisen keskustan kehittäminen ja aktiiviset kaupunkitapahtumat."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään keskisuuri (100–249 hlöä) ravitsemusalan yritys)

→ Yritysten kuulemista ja yritysten asioiden edistämistä

"Ammatillisen koulutuksen elvytys, liikennesuunnittelu ja oikeasti yrittäjien huolien kuuntelu esim. Espan liikennejärjestelyistä."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

"Kivijalkapaikoissa on vaikea toimia, jos katu revitään auki kahdeksi vuodeksi edestä eikä vuokranantaja, saati kaupunki tue. Hämeentien remontti ja Runeberginkatu - molemmissa yrittäjänä. Kaupunki voisi keskittää ostoja liikkeisiin mitkä kärsivät töistä."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) ravitsemusalan yritys)

"Yrityksien tukipalvelut, kuten NewCo [nyk. Business Helsingin yrityspalvelut] ovat jo hyvällä tasolla. Toki niidenkin kehittämistä on hyvä jatkaa. Mutta on nurinkurista satsata yhteen osa-alueeseen paljon ja samaan aikaan kamppailla yritysten fyysisen ympäristön toimivuutta."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (2–9 hlöä) kaupan alan yritys)

→ Lisää viestintää ja markkinointia

"En ole ollenkaan osannut hyödyntää Helsingin palveluita kilpailukyvyn edistämiseksi, koska en ole tiennyt niitä olevan edes olemassa. Lähtisin siis liikkeelle tiedottamisesta sekä yrityksille että yrityksistä."

(Kotimarkkinoilla toimiva, henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) teollisuusyritys)

"Parempi tiedottaminen kaupungin omistamien vuokratilojen vapautumisesta."

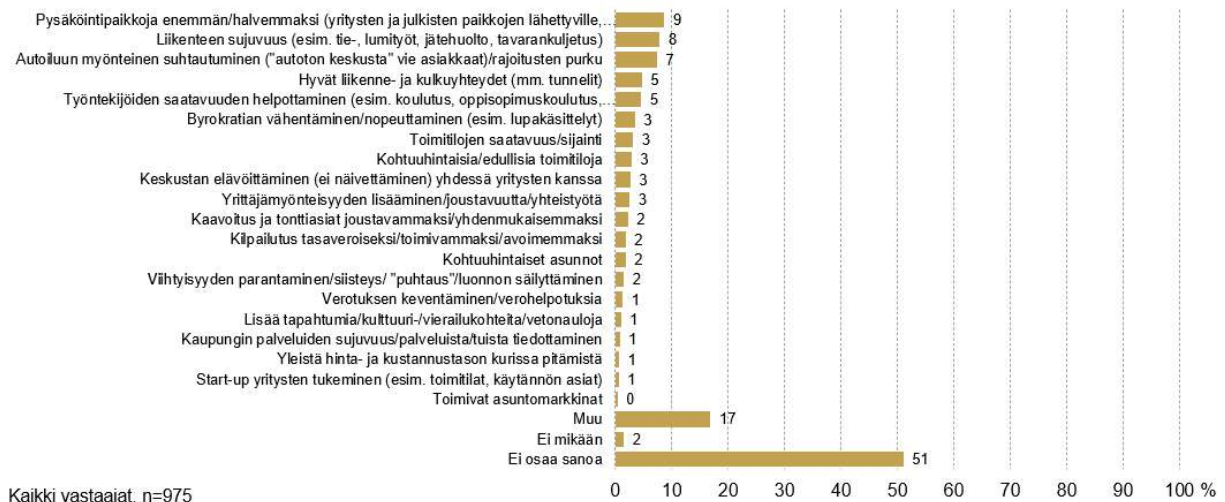
(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (20–49 hlöä) yritys, toimiala määrittelemätön / muu)

"Tukea ravintolatoimintaa esimerkiksi markkinoimalla Helsinkiä ruokakaupunkina ulkomaille."

(Kotimarkkinoilla toimiva henkilömäärältään pieni (10–19 hlöä) ravitsemusalan yritys)

Mihin Helsingin tulisi jatkossa panostaa yrityksenne kilpailukyvyn edistämiseksi?

Kysymys on ollut avoin kysymys ja vastaukset on luokiteltu jälkikäteen.

Kaikki vastaajat, n=975

Helsinki taloustutkimus

Helsingin yrityskysely 2023

9. Keskeiset tulokset

Joka kolmannella yrityksellä liikevaihto kasvaa, joka toisella pysyy samana ja joka viidennellä synkemmät näkymät.

Vastaajissa oli selvästi enemmän liikevaihdon kasvua ennakoivia kuin liikevaihdon supistumista tai jopa toiminnan loppumista odottavia. Puolet (46 %) kaikista vastanneista yrityksistä arvioi, että liikevaihto pysyy ennallaan ja reilu kolmannes (37 %) odotti kasvua. Yrityksen liikevaihdon kasvua ennakoivia oli eniten kansainvälisesti toimivissa yrityksissä ja informaatio- ja viestintäalalla, matkailu- ja majoitus- ja rahoitus- ja vakuutus- ja alalla.

Keskimääräistä heikommat odotukset liikevaihdon kehityksestä oli lähes joka viidennellä (18 %) yritys vastaajalla. Näistä osa (14 %) ennakoivat, että liikevaihto supistuu, kolme prosenttia näki uhkana liiketoiminnan loppumisen ja prosentti vastaajista ilmoitti, että liiketoiminta loppuu. Yritykset, joiden liikevaihto-odotukset olivat keskimääräistä synkemmät olivat life science -toimialalla, rakennus- ja kuljetus- ja varastointialalla sekä kaupan alalla. Toimintaympäristön muutoksia (pandemian ja Venäjän Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan myötä), kireää kilpailutilannetta ja sähkön ja polttoaineiden hintoja yritykset pitivät merkittävimminä syinä liikevaihdon supistumiselle ja liiketoiminnan loppumisen uhalle.

Kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysten kasvuodotukset kotimarkkinayrityksiä valoisammat

Epävarmassa suhdannetilanteessa kansainvälistymisestä saadaan kasvua. Yritykset, joilla on myös kansainvälistä toimintaa, arvioivat kotimarkkinayrityksiä selvästi useammin, että sekä yrityksen henkilömäärä että liikevaihto tulevat kasvamaan. Ne helsinkiläiset yritykset, joilla on kansainvälistä toimintaa, ovat kasvuhakuisia myös Suomessa. Kun kotimarkkinayrityksistä joka kymmenes aikoo laajentaa toimintaa Suomessa, kansainvälisten yritysten kohdalla osuus on 15 prosenttia. Kansainvälisillä markkinoilla toimivista yrityksistä neljännes aikoo myös laajentaa toimipaikkoja kansainvälisesti.

Useampi yritys suunnittelee toiminnan ja toimipaikkojen laajentamista Helsingissä kuin poismuuttoa – Helsingin keskustan osalta tulos suhteellisen valoisa

Valtaosa (71 %) yrityksistä ei suunnittele muutoksia toimipaikkoihin. Tämä oli kaikilla aloilla yleisin vastaus. Useampi yritys suunnittelee toiminnan ja toimipaikkojen laajentamista Helsingissä kuin poismuuttoa. Kahdeksan prosenttia vastanneista aikoo laajentaa toimipaikkoja Helsingissä. Keskisuurissa (50–249 hlöä) työllistävissä yrityksissä osuus on suurin, 14 prosenttia. Yritykset, jotka aikovat laajentaa toimipaikkoja Helsingissä ovat hieman keskimääräistä useammin matkailu- ja majoitus-, ravitsemus-, smart & clean-, rahoitus- ja vakuutus- sekä kiinteistöaloilla.

Vain pieni (5 %) osa yrityksistä suunnittelee muuttoa Helsingistä. Korona-ajoista ja etätyön yleistymisestä alkaen julkisuudessa on keskusteltu Helsingin ja monen muun kaupungin keskustan kuihtumisesta. Yrityskyselyn mukaan poismuuttoa harkitsevia ei kuitenkaan ollut juurikaan keskimääräistä enemmän eteläisellä suurpiirillä, jossa on suurin yritystiheys ja johon sijoittuu Helsingin ydinkeskusta. Vain harvalla toimialalla oli muutenkin enemmän yrityksiä, jotka harkitsivat poismuuttoa kuin toimipaikkojen laajentamista.

Reilu kolmannes on käyttänyt kaupungin palveluja 2021–2022

Lähes tuhannesta vastaajasta 39 prosenttia oli käyttänyt yhtä tai useampaa kaupungin palvelua vuosina 2021–2022. Kaupungin palveluista yritykset olivat käyttäneet eniten erilaisia lupamenettelyjä (esim. rakentamis-, ympäristö-, pysäköinti-, elintarvike-, terassi-, tapahtumaluvat) ja kaupungin internet-sivustoa ja sähköisiä palveluja. Lupapalveluja oli käyttänyt viidennes vastaajista (22 %) ja kaupungin internet-sivustoa ja sähköistä asiointia 17 prosenttia vastaajista. Joka kymmenes yritys oli käyttänyt myös

kaavoitus- ja tonttipalveluja sekä työnantajalle suunnattuja työllisyyspalveluja (rekrytointiapu, -tapahtumat tai palkkatuki). Muiden palvelujen käyttö oli näitä palveluja vähäisempää.

Yrityspalvelut saavat yrityksiltä parhaimmat arviot – palveluja ei kuitenkaan tunneta riittävästi

Yritysten käyttämistä kaupungin palveluista parhaimmat arviot saivat erilaiset yrityspalvelut. Heikoimmat arviot saivat lupa-asiat ja kaavoitus- ja tonttiasiat. Vastaajat arvioivat palveluja asteikolla 1-5, jossa 1 on heikoin ja 5 paras. On huomattava, että mikään arvio ei ollut alle kolmea. Kokemus kaupungin palveluista oli siis keskimäärin kohtuullisen hyvä. Palveluja ei kuitenkaan tunneta riittävästi. Vaikka kaikki yritykset eivät tarvitse kaupungin palveluja, yritysten olisi hyvä tietää, mitä palveluja ne voisivat tarvittaessa käyttää. Avoimista vastauksista ilmeni, että yritykset eivät aina tiedä, mitä palveluja Helsingin kaupunki tarjoaa yrityksen elinkaaren eri vaiheissa. Kysely kuitenkin lisäsi kyselyyn vastanneiden tietoa palveluista. Yritykset toivoivat avoimissa vastauksissaan, että kaupunki panostaisi enemmän palveluista viestimiseen.

Sallivampi ote tilojen käyttötarkoituksiin sai yritys vastaajilta kannatusta

Vaikka koronapandemia on muuttanut toimitilamarkkinaa ja työnteon paikkoja, hyvistä sijainneista kilpaillaan yhä enemmän. Huonommilla sijainneilla olevat tai vanhemmat tilat saattavat kuitenkin jäädä vajaalle käytölle tai jopa tyhjilleen. Suurin osa yritys vastaajista (62 %) toivoo, että kaupunki reagoisi tilanteessa niin, että yritykset voisivat käyttää tilojaan nykyistä joustavammin eri käyttötarkoituksiin. Tätä pidettiin tärkeänä kaikilla toimialoilla. Toiseksi eniten (25 %) yritykset korostivat sitä, että yritysten käytössä olevat alueet tulee jatkossakin säilyttää työpaikka-alueina, jotta turvataan yritysten sijoittumismahdollisuudet Helsingissä. Vastaajista 13 prosenttia toivoi myös, että kaupunki panostaisi voimakkaasti vähemmän kehittyneeseen alueeseen. Erityisen arvokasta Helsingin kehittämiseksi on yrityksiltä saatu runsas palaute kehitettävistä alueista.

Sosiaaliturvan kannustinloukkujen purkaminen yritysten tärkein keino osaavan työvoiman saantiin

Sosiaaliturvan uudistaminen kannustinloukkoja purkamalla, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus ja työperäisen maahanmuuton vauhdittaminen olivat yritysten tärkeimmät reseptit osaavan työvoimaan saamiseksi. Näistä kaupunki pystyy vaikuttamaan erityisesti asuntotuotantoon. Helsingin tavoitteena on vaikuttaa siihen, että asuntoja rakennetaan riittävästi, jotta hintataso pysyisi kohtuullisena. Puolet yritys vastaajista (46 %) näki tarvetta koulutusjärjestelmän ja sisältöjen uudistamiselle.

Koulutusjärjestelmän epäkohtana mainittiin useimmin ammatillisen koulutuksen puutteet. Yritysten mukaan ammatillinen koulutus ei tuota riittävästi yritysten tarpeisiin sopivaa tai ammattitaitoista työvoimaa. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä pidettiin myös liian vähäisenä ja koettiin, että yhteistyö aloitetaan liian myöhään, minkä vuoksi alalle ei edes hakeuduta.

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana on laskenut

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana on laskenut edelliseen kyselykertaan verrattuna. Suosittelemattomuutta kuvaava NPS-luku oli yksi vuonna 2023, kun se oli yhdeksän vuonna 2020. Rahoitus- ja vakuutusalan, muotoilun ja luovien alojen yritykset, informaatio- ja viestintäalan, kiinteistöalan ja life science -toimialan yritykset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä Helsinkiin sijaintipaikkana. Yritykset, jotka suhtautuivat kriittisemmin Helsinkiin sijaintipaikkana olivat keskimääräistä useammin kuljetus- ja smart & clean -toimialalla, teollisuudessa, rakennus- ja kaupantekialalla sekä ravitsemus- ja eläintieteiden alalla.

Keskisuuret ja suuret yritykset ovat merkittäviä kaupungille niin työllisyys- kuin liikevaihtonäkökulmasta. Näissä vastaajaryhmissä kriittisiä vastaajia oli enemmän kuin myönteisiä. Määrällisesti suurimmissa vastaajaryhmissä, yksinyrittäjissä ja alle 50 henkilöä työllistävien yritysten joukossa suosittelemattomuutta oli enemmän kuin kriittisiä vastaajia.

Autoilun vaikeutuminen, liikenteen sujuvuuden puutteet ja pysäköintiongelmat laskeneet yritysten suosittelemattomuutta

Toimintaympäristömuutokset ja esimerkiksi etätöiden ja paikkariippumattoman työn yleistäminen pandemian alusta lähtien ovat todennäköisesti vaikuttaneet yritysten haluun suositella Helsinkiä sijaintipaikkana. Yritysten mukaan koetut autoilun vaikeutuminen, liikenteen sujuvuuden puutteet ja pysäköintiongelmat ovat

kuitenkin laskeneet eniten suositteluhaluutta. Lisäksi, kun yrityksiltä kysyttiin Helsingin onnistumisesta liikenteeseen ja maankäyttöön liittyvissä asioissa, yritysten arviot olivat aiempaa kriittisempiä. Helsingin panosta kansainvälisten yhteyksien ja seudun joukkoliikennedyhteyksien kehittämiseen arvostettiin edelleen, mutta kriittisiä arvioita annettiin yritys- ja asukaspysäköinnille, yritystonttien saatavuudelle, yritystarpeiden huomioinnille kaavoituksessa sekä liikenteen ja jakeluliikenteen sujuvuudelle. Yritys- ja asukaspysäköinti sai yrityksiltä heikoimmat arviot. Liikenteeseen ja pysäköintiin liittyvät asiat nousevat myös kärkeen, kun yritys vastaajat pohtivat, miten kaupunkia pitäisi kehittää. Lisäksi yritys vastaajat antavat lukuisia vinkkejä kaupungin kehittämiseen – niin ketterämpään asiointiin, työvoiman saatavuuteen, julkisiin hankintoihin kuin moneen muuhunkin asiaan.

Helsinki

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia

Pohjoisesplanadi 11–13
00170 Helsinki
PL 1
00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641

www.hel.fi